Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXI. Št. 143 — Ljubljana, četrtek 30. junija 1938 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Vremenska katastrofa na Japonskem:

Šiba božja tepe Japonce

Po hudih poplavah na Kitajskem, kjer je našlo smrt v valovih na tisoče japonskih vojakov, je sedaj silno neurje opustošilo skoraj vso Japonsko — Nad 100.000 hiš je porušenih — Število smrtnih žrtev še ni znano, a mora biti zelo veliko

LONDON, 30. junija. br. Listi objavljajo obširna poročila o strahotnem neurju, ki že tri dni besni po vsej Japonski. Take vremenske katastrofe, kakor jo doživlja Japonska te dni, ne pomnijo že več desetletij. Po vročih dneh prejšnjega tedna je nastal v ponedeljek zjutraj strahovit orkan, ki je z brzino nad 100 km na uro rušil vse, kar se mu je stavljalo v bran. Vihar je odnašal strehe, rušil hiše, ruval drevje, podiral brzojavne drogove in povzročil taka razdejanja, da izgledajo cele pokrajine kakor opustošena bojišča.

Ko se je vihar, ki je besnel polnih 12 ur, nekoliko polegel, so nastali silni nalivi. Skoro 24 ur je neprestano lilo izpod neba, kakor iz škafa. Reke so v par urah tako narasle, da so prestopile bregove in poplavile prostrane pokrajine. Posebno hudo je prizadeta južna Japonska, kjer so najbogatejša polja riža. Skoro vsa letošnja žetev riža je uničena, kar predstavlja za Japonsko sedaj, ko je v vojni s Kitajci, še posebno hud udarec.

Po dosedanjih ugotovitvah je neurje razdejalo nad 100.000 hiš. Cele vasi so izginile. O lesenih japonskih hišicah ni ostalo niti sledu. Hudo razdejana so tudi predmestja Tokija. Pojavili so se tudi številni plazovi, tako da je na cestah onemogočen promet. Železniške proge so na mnogih krajih popolnoma razdejane, bodisi po plazovih, bodisi zaradi poplav. Ves promet je v neredu. Ker so potrgane skoro vse telefonske napeljave, še ni mogoče dobiti jasnega pregleda o obsegu katastrofe. Vsekakor pa je neurje povzročilo ogromno škodo, ki sega v stotine milijonov. Koliko je nesreča zahtevala človeških žrtev, se ne da še niti približno ugotoviti. Mislijo pa, da je število smrtnih žrtev zelo veliko, ker je nastala katastrofa docela iznenada. Samo iz pokrajine Juhosuka poročajo, da so izginile cele naselbine. V nekem kraju je voda porušila šolsko poslopje v času, ko je bil v šoli pouk. Vsi otroci so našli smrt pod razvalinami, ki jih je takoj nato zalila voda, tako da niti morebitnih ranjencev niso mogli rešiti. V Tokiju je reka Edogara, ki teče skozi mesto, prestopila bregove in poplavila 9.000 hiš.

Vlada je takoj organizirala pomožno akcijo za prizadete kraje. Večji vojaški oddelki pomagajo pri reševanju. Zaradi pičlih zalog živil vlada ne more nuditi poplavljencem, ki so ostali brez vsega, nikake izdatnejše pomoči. Med begunci vlada velika lakota. Pojavile so se tudi že nalezljive bolezni, tako da utegne postati katastrofa še hujša. Med prebivalstvom se širi nezadovoljstvo in pojavlja se vedno večji odpor proti vojni na Kitajskem, ker se med praznovernim ljudstvom utrjuje prepričanje, da jih je Bog kaznoval, ker so Japonci napadli mirno kitajsko ljudstvo in segli po njegovi zemlji. Vrhutega prihajajo tudi s Kitajskega vedno bolj vznemirljive vesti o hudih izgubah japonskih čet v teku zadnjih tednov, kjer je prav tako voda onemogočila japonsko prodiranje.

Poplave tudi v Ameriki

NEW YORK, 30. junija. br. Silni nalivi zadnjih dni so napravili v Zedinjenih državah ogromno škodo. V državah New York, New Jersey in Pensilvaniji je uničen velik del žetve in cene samo v teh državah škodo na nad 10 mil

Sokolska Ljubljana je zopet utripala

Toplo in iskreno, kakor zna le sokolsko srce, je včeraj Ljubljana spremila v Prago odhajajoče Sokole in Sokolice

Ljubljana, 30. junija.

Izredno vroče je bilo včeraj, solnce je pripekalo in ozračje je bilo soparno, da je človek komaj dihal. Kljub silni vročini pa so se včeraj okrog 16. začele polniti glavne ljubljanske ulice in ceste, zlasti Aleksandrova, Tyrševa in Miklošičeva, po katerih se je pomikala pisana sokolska povorka. Prihajala je stara in mlada Ljubljana, sleherni je imel na prsih pripet sokolski znak, a dekleta so imela polna naročja cvetja. Vse to je bilo namenjeno v Prago odhajajočim Sokolom. Brez vsakega predhodnega obvestila, in ne da bi bili pozvani so se zbrali Ljubljančani in zopet krepko živo ter plamteče manifestirali za sokolsko idejo, kakor tega že dolgo ne pomnimo.

Ko je ob 16. z letnega telovadišča ljubljanskega Sokola v Tivoliju odkorakala strumna sokolska povorka s taborsko godbo na čelu in zavila po Bleiweisovi cesti na Aleksandrovo cesto, jih je množica že pred Narodnim domom naravnost zasula s cvetjem, prirejala prisrčne ovacije, ki so se stopnjevale od minute do minute in dosegle pravi orkan navdušenja, zlasti pred Evropo, kjer je bilo v polkrogu zbranih najmanj 2000 ljudi. Na Miklošičevi cesti se je z oken ves čas vsipalo cvetje na Sokole in Sokolice, ki so bile tudi v novih predpisanih krojih. Na Masarykovi cesti in pred kolodvorom je sokolsko povorko spet pričakovala velika množica, Sokolom v pozdrav je iz tisočerih grl zaorilo: Zdravo Sokoli, srečna pot v Prago! itd. Na tisoče rok se je dvignilo, morje belih robčkov in malih državnih trobojk je mahalo v pozdrav, bila je to res divna slika iskrenega, spontanega navdušenja.

Ko so Sokoli zavili na prostrani peron, je za njimi pritisnila vsa navdušena množica. Zbralo se je več tisoč ljudi, glava pri glavi in nepretrgano od 16.30 do odhoda vlaka, ki je odpeljal točno ob 17. so ljudje vzklikali sokolstvu, Jugoslaviji, kralju Petru in bratski Čehoslovaški. Petsro sliko kipeče in v navdušenju valujoče množice je izpolnilo okoli 100 oficirjev v ličnih belih uniformah, ki so prav tako navdušeno vzklikali sokolstvu.

Ljubljana je spregovorila, spregovorila je jasno in odločno, da je vedno bila, je in ostane sokolska.

Kotoriba, 30. junija.

Sporočamo vsem sokolskim pripadnikom in nepregledni množici prijateljev našo najprisrčnejšo bratsko zahvalo za veličasten in nepozaben dokaz ljubezni do slovenske in sokolske stvari ob odhodu udeležencev naše župe na vsesokolski zlet v Prago.

Zdravo!

Inž. Lado Bevc, namestnik staroste sokolske župe Ljubljana.

Triestina — Ilirija 58 : 51

Snoči je bila v Trstu plavalna tekma v okviru tekmovanj za Jadranski pokal

Trst, 30. junija

V kopališču Ausonia je bil snoči ob izredno velikem zanimanju plavalni dvoboj med ljubljansko Ilirijo in tržaško Triestino, ki spada v okvir tekmovanj za Jadranski pokal. Kakor je bilo pričakovati, so zmagali tudi to pot Italijani, ki beležijo že tretjo svojo zaporedno zmago.. čeprav pa Ilirija ni mogla nastopiti kompletna, se je vendar častno odrezala, saj je izgubila z majhno razliko točk, a tudi v waterpoolu je razmeroma častno podlegla, dočim je v skokih gladko zmagala. Prekrasni skoki našega olimpijca Ziherla so zelo navdušili občinstvo, ki ni štedilo s priznanjem in današnji italijanski listi poudarjajo, da je nedvomno eden največjih talentov za skoke. Tekmovanjem so prisostvovali tudi zastopniki italijanskih oblasti in jugoslovenski konzul v Trstu. Rezultati so bili naslednji:

400 m prosto moški: 1. Luciani (T) 5:20.1 2. Mihalek (I) 5:25.3, 3. Fux (I) 5:35, 4. Fantini (T) 5:45. Luciani je ves čas vodil za krepko dolžino pred Mihalekom, ki mu je bil tesno za petami, v finišu je pa italijanski tekmovalec krepko potegnil, tako da je Mihalek zaostal za nekaj metrov. Točke 6 : 5 za Triestino.

100 m hrbtno dame: Finc (I) 1:31.6, 2. Škrlj (T) 1:33, 3. Ruzzier (T) 1:37, 4. Bradač (I) 1:41.7.

200 m prsno moški: 1. Cerer (I) 2:58.5, 2. Bertetti (T) 2:59.9, 3. Hribar (I) 3:10.2, 4. Carbon (T) 3:5. Točk Ilirija 18. Triestina 15.

100 m prosto dame: 1. Lokar (T) 1:16.6, 2. Ruzzier (T) 1:17.9, 3. Finc I. (I) 1.23.2, 4. Keržan (I) 1:29. Točk Triestina 23, Ilirija 21.

100 m prosto moški: 1. Luciani (T) 1:03.8, 2 Cerer (I) 1:04.7, Ziherl (I) 1:05, 4. Florio (T) 1:09. Točk Triestina 29, Ilirija 26.

100 m prsno dame: 1. Werner (I) 1:32.2, 2. Fransin (T) 1:34.3, kar je bolje od italijanskega rekorda, 3. Prekop (T) 1:37.1, 4. Martin (I) 1;39.3. Točk Triestina 34, Ilirija 32.

100 hrbtno moški: 1. Bezucco (T) 1:15.2, 2. Angeli (T) 1:15.4, 3. Sheli (I) 1:17.9, 4. Pestevšek (I) 1:21.7. Točk Triestina 42, Ilirija 35.

Sledili so skoki s 3 m deske, katerih rezultat je bil naslednji: 1. Ziherl (I) 33.58, 2. Fiscini (T) 29, 3. Keržan (I) 28.46, 4. Pucci (T) 25.12 točke. Skakači so nato še izvajali poljubne skoke s 10 m stolpa.

Zaključni točki sta bili obe stafeti damska in moška, ki sta prinesli precej napeti borbi in vsakemu klubu po eno zmago.

Stafeta 4 krat 50 m dame: 1. Triestina v postavi Lokar, Prekop, Mafalda, Ruzzier v 2 : 17.8, 2. Ilirija.

Stafeta 4 krat 200 m moški: 1. Ilirija v postavi Mihalek, Sheli, Cerer, Fux v času 10.13.6, 2. Triestina. Končno stanje točk: Triestina 58, Ilirija 51.

V waterppolu je zmagala Triestina s 7:4 (6 : 2). Sodil je g. Andreani.

Dr. Anton Schwab

Ljubljana, 30. junija

Letos v januarju je dr. Anton Schwab, nestor slovenskih skladateljev, višji zdravstveni svetnik in sanitetni referent pri sreskem načelstvu v Celju, praznoval 70letnico rojstva in takrat pač nihče ni slutil, da bo tega na videz še vedno krepkega, čvrstega moža smrt že letos pobrala. Pred dnevi se je moral dr. Schwab zateči v ljubljansko Leonišče, ker je bolehal na sklerozi a snoči o polnoči je prenehalo utripati njegovo srce: zadela ga je srčna kap.

Dr. Anton Schwab je bil rojen 1868 v Št. Pavlu pri Preboldu, kjer je obiskoval ljudsko šolo, gimnazijo je pa končal v Celju in se nato vpisal na medicinsko fakulteto v Gradcu, kjer je bil promoviran leta 1894. Tri leta pozneje je bil kot takratni sekundarij ljubljanske deželne bolnice imenovan za okrožnega zdravnika na Vranskem, potem pa za okrožnega zdravnika v Celju in je postal tudi uradni zdravnik okoliške občine. Obenem se je posvetil zobozdravniški praksi, po vojni je bil mestni fizik, pozneje pa sanitetni referent.

Dr. Schwab ni bil le izvrsten zdravnik, temveč tudi eden naših najboljših glasbenikov. Že v mladih letih je harmoniziral več narodnih in drugih pesmi, pozneje pa komponiral več skladb za orkester, klavir in zbore. Njegova »Zdrava Marija« je doživela na turnejah pevskega zbora Glasbene Matice na Češkem, Poljskem in v Franciji velik uspeh. Kako popularen je pokojni dr. Schwab najbolj izpričuje to, kar je napisal o njem pokojni skladatelj Emil Adamič v »Jutru« leta 1928.: Dr. Anton Schwab glasbenik po božji volji in po slovenski volji, samouk, je v prvi vrsti komponist zborov: moških in mešanih a capella in s spremljevanjem klavirja in orkestra. Vse kar je dr. Schwab napravil so pevci tudi peli. Tega menda noben drug slovenski komponist v sebi ne more reči. To je pač dokaz, da so njegove pesmi pisane slovenskemu pevcu iz duše in srca. Njegove pesmi pozna naš abecedar, pozna in poje jih visoko naobražen pevec. Doma, na koncertu v cerkvi jih pojo. Najbolj pri srcu mu je še danes Oton Župančič, v glasbi in glasbeno poglobil je njegovo »Še ena«, »Večer na morju« zlasti pa »Dobro jutro« in »Zlata kanglica«.

Tako o tem zasluženem skladatelju Emil Adamič. Zdaj je dr. Schwab zaključil svoje bogato življenjsko delo, umolknil je njegov glas. — Na željo svojcev bodo njegove zemske ostanke prepeljali v Celje. Čas njegovega pogreba še objavimo. Velikemu, za narod zasluženemu pokojniku, ki nam je zapustil tako bogato dediščino lepih kompozicij in narodnih pesmi. časten spomin, ugledni rodbini naše iskreno sožalje!

Lepo zborovanje JNS v Ljutomeru

Ljutomer, 26. junija

Danes je bila v Ljutomeru v Zavratnikovem hotelu skupščina Jugoslovenske nacionalne stranke za srez ljutomersko-radgonski. Predsednik g. Fran Skuhala je otvoril skupščino ter pozdravil številne delegate 179 po številu, ki so zastopali vse občinske in krajevne organizacije ter strankina poverjeništva sreza. Z velikim navdušenjem in odobravanjem je bila odposlana pozdravna brzojavka predsedniku stranke Živkoviću. Posebej sta bila od strani predsednika in številnih delegatov bурno pozdravljena senator g. Ivan Pucelj ter narodni poslanec g. August Lukačič. Nato je skupščina počastila spomin prerano umrlega nacionalnega delavca bivšega poslanca Hajdinjaka ter odborника ljutomerske organizacije g J. Berdena.

Pred odhodom na dnevni red je ugotovil predsedujoči, da je skupščina po pravilih pravilno sklicana ter obiskana nad vsako pričakovanje. Tu smo videli, kako je nacionalna misel trdno povezala stare borce z omladinci, ki tvorijo skupno enotno politično organizacijo. Sledilo je izčrpno poročilo predsednika g. Skuhala, ki se je dotaknil zlasti gospodarskih težkoč v srezu, ki tarejo našega kmeta, delavca in obrtnika. S konkretnimi primeri je stvarno odgovoril na najnovejšo objavo v listih ter pri tem ugotovil, da v našem srezu ni takega blagostanja. Organizacijsko poročilo je podal tajnik g. notar Šašel. Obe poročili sta bili sprejeti z velikim odobravanjem.

Burno pozdravljen je nato spregovoril senator g. Ivan Pucelj, ki je podal zelo podrobno naše zunanje politično stanje na nje ma svojstven način, ki vedno vžge kmetske množice, ki je viharno pritrjevala, ko je govoril o bratski Češkoslovaški. Poleg tega je podal tudi poročilo o notranji politiki ter narodnem gospodarstvu. Poročilo senatorja Puclja je bilo od strani številnih delegatov sprejeto z velikim odobravanjem. Sledilo je poročilo narodnega poslanca ljutomerskega sreza g. Lukačiča, ki je podal nekaj aktualnih gospodarskih vprašanj, ki čakajo še dolgo rešitve, pri katerih pa trpi naš mali človek. Za svoja izvajanja je žel dolgo odobravanje.

Lepo uspela skupščina nacionalnih borcev je prekosila vse dosedanje skupščine ter pokazala, da je nacionalni življ v našem obmejnem srezu trdno povezan in borben. Značilno za borbenost naših nacionalnih ljudi in za zvestobo napredni stvari služi edinstven primer, da je prišel na skupščino peš 24 km daleč naš znani borec 70 letni Franjo Žinkovič, posestnik iz Hrašenskega vrha pri Radencih. Skupščina je pokazala, da vlada v vrstah obmejnih nacionalistov borbenost, disciplina in velika sloga.

S temi odlikami zro jugoslovenski nacionalisti z zaupanjem v bodočnost, prepričani, da bo prej ali slej zmagala jugoslovenska misel.

Poročila A.A.

JERUZALEM, 30. junija. AA. DNB: Včeraj je bila v Tel Avivu prvič objavljena prepoved prebivalstvu, da ne sme odhajati iz hiš. Čez dan so se namreč razvile večje demonstracije in je policija z gumijevkami ranila 12 oseb.

BEOGRAD, 30. junija. AA. Nj. V. bolgarska kraljica Joana je snoči s prestolonaslednikom in princeso Marijo v strogem incognitu s simplonom potovala skozi Beograd v Italijo.

FILADELFIJA, 30. junija. AA. Takoj po banketu, ki je bil prirejen njej na čast, je švedska princesa Luiza odpotovala v Newyork, da bi obiskala svojega moža švedskega prestolonaslednika, ki bo operiran v zavodu Medical Centre.

VARŠAVA, 30. junija. AA. Predsednik poljske republike Moscicki je podpisal svoj pristanek za imenovanje letonskega finančnega ministra Ekisa za poslanika v Varšavi.

TALLIN, 30. junija. AA. V petek pride v Tallin skupina 9 nemških letal z vojno ladjo, nosilko letal. Dne 5. julija pride v Tallin finski general Esterman, ki bo gost generala Dabonera.

BURGOS, 30. junija. AA. Nacionalistične čete so prešle vas Fansaro in napredovale od tam še za 5 km. Na tem odseku so republikanci popolnoma razbiti

PRAGA, 30. junija. AA. Uradno poročilo vodstva nemške sudetske stranke objavlja, da se v zadnjem času povsod opaža gibanje za organizacijo bojkota nemških tvrdk, nemških trgovcev in nemškega blaga.

WASHINGTON, 30. junija. AA. Zunanje ministrstvo objavlja, da je prejelo vest, da je paragvajska vlada sklenila na miren način razrešiti vprašanje Gran Chaca.

Politični obzornik

Muslimani — Srbi ali Hrvati?

Založba »Politika i društvo« v Beogradu je pred kratkim izdala knjigo »Muslimani u Bosni i Hercegovini«, ki jo je napisal beograjski vseučiliški profesor dr. Mehmed Begović. V tej knjigi je posebno zanimivo poglavje o nacionalni opredelitvi bosanskih muslimanov. Dr. Begović izvaja: »V prašanje nacionalne opredelitve muslimanov za Srbe ali Hrvate je postalo pereče zlasti tekom zadnjih dveh desetletij pred svetovno vojno. To je bil eden osnovnih problemov, ki so se v tem času postavljali pred muslimane. Srbska orientacija je bila mnogo močnejša in krepkejša, kakor hrvatska in zdelo se je, da bo ona nadvladala z ozirom na dejstvo, da je ideja srbstva predstavljala neko brezkompromisno borbo z Avstrijo, ki so jo muslimani mrzili. V prašanje nacionalne opredelitve se postavlja še tudi danes. Zdi pa se, da je nastopila pri Srbih neke vrste nacionalna utrujenost. Z ustanovitvijo skupne države smatrajo Srbi, da so dosegli svoj ideal in uresničili svoje stoletne sanje. Zdi se jim, da ni več potrebno razvijati kult srbskega nacionalizma v novi državi. Oni polagoma opuščajo svojo nacionalno propagando in organiziranje na podlagi svojega posebnega nacionalizma, smatrajoč, da je treba v novi državi zasnovati nacionalno akcijo na osnovi širokega jugoslovenskega nacionalizma, na ideji, ki se krije s pojmom države. Hrvati gledajo na to stvar drugače. Oni nadalje razvijajo v skupni državi kult svojega posebnega nacionalizma, ki je jel že mejiti na nacionalni revolucionizem. Oni razvijajo posebno in smotrno propagando med muslimani, poudarjajoč zlasti, da so Srbi krivi njihovega osiromašenja. Muslimani v Bosni in Hercegovini se nahajajo danes pred vprašanjem, naj se li napotijo preko srbskega in hrvatskega posebnega nacionalizma k ideji širokega jugoslovenstva ali se naj takoj opredele za široki jugoslovenski nacionalizem. Rešitev tega vprašanja je v glavnem odvisna od političnih odnošajev med Srbi in Hrvati.«

Borzna poročila.

CURIH, 30. junija. Beograd 10.—, Pariz 12.15, London 21.635, New York 436.375, Bruselj 73.95, Milan 22.95, Amsterdam 241.25, Berlin 175.70, Dunaj 80.—, Praga 15.13, Varšava 82.—, Bukarešta 2.25.

Mislite v teh dneh na CMD

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Iz poročila o njenem delovanju v preteklem letu, prečitanega na današnjem občnem zboru

Ljubljana, 30. junija.

Danes je Zveza za tujski promet v Sloveniji na rednem občnem zboru v veliki dvorani Zbornice za TOI predložila zborovalcem poročila o svojem poslovanju v pretekli poslovni dobi. Občni zbor je odprl predsednik dr. Rudolf Marn. Zborovalci so sprejeli s klici »Živio kralj!« predlog, naj se pošlje kralju Petru II. udanostna in pozdravna brzojavka.

Predsednik dr. Marn je pozdravil zastopnika banske uprave načelnika dr. Borštnarja, zastopnika mestne občine dr. Freliha, zastopnika direkcije državnih železnic svetnika Milana Petka, zastopnika direktorja poštne direkcije višjega kontrolorja Kita, zastopnika Zbornice za TOI dr. Koceta, predsednika Tujskoprometne zveze v Mariboru ing. Šlajmerja, zastopnika uprave Putnika dr. Štera in zastopnike tujskoprometnih društev ter zastopnike časopisov.

Stoje so zborovalci poslušali besede predsednika dr. Marna, s katerimi je počastil spomin hotelirja Ivana Kende. Plodno Kendovo delovanje v korist tujskega prometa v Sloveniji je pretrgala nemila usoda s pretresljivo avtomobilsko nesrečo. Pokojniku naj bo ohranjen trajen in časten spomin!

V svojem predsedniškem poročilu je dr. Marn na kratko očrtal delovanje zveze v preteklem letu, nakar je ravnatelj dr. Žižek prečital poročilo o poslovanju, iz katerega posnemamo:

POSLEDICE RAZVREDNOTENJA TUJEGA DENARJA

Zveza se je v začetku l. 1937. zlasti prizadevala, da bi odstranila ali vsaj omilila slabe posledice razvrednotenja tujega denarja. Žal ni imela zaželenega uspeha, čeprav se je trudila s pristojnim ministrstvom in bansko upravo, da bi uredila vsaj vprašanje turističnega dinarja. Tujski promet je bil pa lani toliko živahen, da vpliv razvrednotenja valut ni bil za naš tujski promet porazen. Seveda bi bil promet še mnogo boljši, če bi bilo vprašanje turističnega dinarja ob pravem času in povoljno rešeno. V povojnem razvoju našega tujskega prometa konjunktura že dvakrat ni bila izrabljena, prvič pred l. 1930., ko bi radi nizkih cen lahko postali obljubljena dežela za turiste, drugič pa lani zaradi neurejenosti denarnega vprašanja.

Naš mednarodni tujski promet se je razvil najbolje z Nemčijo in Italijo, zvečalo se je tudi število gostov iz Anglije in iz severnih držav. V bodoče bo razvoj še lepši, če bomo vložili potreben kapital za ureditev tujsko prometnih krajev in v gostinstvo. Domači gosti so polnili manjše kraje, kjer so se zadovoljili s skromnejšim udobjem in z zmernejšimi cenami.

Statistika tujskega prometa za l. 1937. kaže tole sliko (v oklepajih za l. 1936.): Slovenijo je obiskalo 190.672 gostov (178 tisoč 566), nočnin pa je bilo 988.552 (969 tisoč 200). Jugoslovenov je bilo 134.539. Med tujci so na prvem mestu Avstrijci (17.293), na drugem Nemci (13.625), na tretjem Čehoslovaki (6300), na četrtem Italijani (5587), za njimi so pa Madžari, Angleži, Francozi, Poljaki, Bolgari, Rumuni, Grki, Švicarji, Američani itd.

Po obisku je bil med našimi letovišči in zdravilišči na prvem mestu Bled s 17.985 gosti in 132.428 nočninami, na drugem mestu pa Rogaška Slatina s 7696 gosti in 107.597 nočninami.

DELO ZA RAZMAH TUJSKEGA PROMETA

Zveza za tujski promet v Sloveniji je poklicana, da na svojem področju kot predstavnica vseh tujskoprometnih društev posploši in poglobi tujski promet. Svojega poslanstva pa ne more izpolnjevati v polni meri, ker nima dovolj denarja. Denar si mora sama pridobiti, zato se mora zlasti posvetiti svojemu trgovskemu delovanju. Zveza se zaveda, da bi morala močno posegati v našo tujskoprometno politiko z ukrepi ob pravem času, z nasveti in denarno podporo, da bi bila vsa Slovenija sposobna za veliki mednarodni turizem, a za vse to je potreben denar.

Pri vseh oblasteh so posredovanja zveze uspešna, zaradi razumevanja oblasti za potrebe tujskega prometa. Večji del važnih vprašanj se je obravnaval v Turističnem svetu. Zveza je sodelovala pri tujskoprometnih tečajih in na vseh anketah, na katerih so obravnavali o zadevah, ki so posredno ali neposredno v zvezi z razvojem tujskega prometa. Dala je pobudo ali se je pridružila vsem akcijam za razmah našega tujskega prometa. Z Zvezo za tujski promet je sodelovalo zlasti društvo »Putnik«. Zveza je ustanovitelj in delničar »Putnika«, ki je lani za propagandne izdaje zvez v Ljubljani in Mariboru izdal 80.000 din in je zvezi podprl tudi s svojimi propagandnimi izdajami, katerih je bilo v teku lanskega leta 952.000 komadov. Putnik je lani izdal za propagando več ko 4,000.000 din (od l. 1924. do lani pa več ko 23 in pol milijona din). Zveza je dosegla večje razumevanje Putnika za tujskoprometne potrebe Slovenije.

Živahnejše je tudi sodelovanje s Tujsko prometno zvezo v Mariboru. V vprašanjih gostinstva je zveza sodelovala z Zvezo združenj gostilničarskih obrti in je navezala tesnejše stike z vsemi turističnimi zvezami in društvi v Jugoslaviji. V stikih je bila s tiskom, ki mu za pomoč izreka iskreno zahvalo.

Zveza je pomagala, kjer je bilo potrebno, da so se njeni člani, predvsem tujsko prometna društva, organizatorno in gmotno okrepili. Med letom je eno društvo izpadlo, in sicer Tujskoprometno društvo v Žalcu, ker se je včlanilo v mariborsko zvezo, na novo so se včlanila tri društva, SPD, podružnica Gorje, zakupnik doma na Kofcah in Družba sv. Rafaela v Ljubljani. Zveza šteje zdaj 71 članov, in sicer 32 tujskoprometnih društev, 21 zdravniških uprav, občin in korporacij ter 18 raznih drugih organizacij. Člani so pračali lani 13.057 din članarine.

SODELOVANJE Z INOZEMSTVOM, TEŽAVE Z DEVIZAMI

V teku lanskega leta je zveza poglobila stike s Švedsko, Dansko, Anglijo in Italijo. V Italiji se več tujskoprometnih pisarn trudi, da se stiki med Jugoslavijo in Italijo poživijo in razširijo.

Že v maju so se pokazale prve težave pri dobavi deviz za potovanje iz Nemčije. Končni uspeh glede tega vprašanja je bil dosežen šele v septembru na zasedanju jugoslovenskega in nemškega gospodarskega odbora v Dubrovniku. Mesečna kvota 700.000 nemških mark bo v bodoče zadostovala za prihod turistov iz Nemčije. Predloge za zboljšanje železniškega voznega reda je zveza predložila v posebni spomenici. Z novim voznim redom za l. 1938/39 bo gotovo zboljšan mednarodni, meddirekcijski in zlasti lokalni promet na železnici.

Glavna pisarna v Ljubljani se je preselila v hišo na Tyrševi cesti št. 11. Prejšnji prostori v Gajevi ulici so bili pretesni. Na Korenskem sedlu je bil odprt sezonski Tourist-Office, v Kranju je bila odprta poslovalnica Zveze za tujski promet, ustanovljena je bila biljetarna tudi v Kamniku, informativne pisarne pa bo zveza skušala odpreti v krajih z večjim tujskim prometom, kakor v Bistrici ob Bohinjskem jezeru, na Planini pri Rakeku, na Jezerskem itd.

TRGOVSKO POSLOVANJE ZVEZE

Zveza za tujski promet nima pravico za prodajanje vseh voznih kart. Skupen promet vseh vrst voznih kart je narasel. Zaradi večjega števila uradništva in večje režije pa dohodki še vedno niso zadostni. Dohodki iz prodaje voznih kart krijejo le stroške informativne službe.

Promet v (dinarjih) je znašal (v oklepaju za l. 1936): za tuzemske karte 3 milijone 255.167 (2.419.820), za inozemske karte 3,378.451 (3,090.523), za parniške karte 172.318 (243.309). za Aeroputove karte 19.140 (24.680), za karte za spalne vagone 338.007 (317.073), za avtobusne karte 58.017 (62.755), skupaj 7,821.106 (6,158.190).

Zveza za tujski promet ima dovoljenje za menjavo valut v Ljubljani in na Jesenicah, za ostale poslovalnice pa kot zastopstvo Putnika. Posluje tudi s potniškimi čeki in akreditivi. Z razširjenjem tega poslovanja in z nastavitvijo strokovnih moči se je ta služba spopolnila. Zaradi važnosti te službe za razvoj tujskega prometa naj bi se izdala dovoljenja za menjalnice v obmejnih krajih tujskoprometnim zvezam, da bi te mogle z uspehom izpolniti svojo nalogo glede tujskoprometne propagande in informativne službe na obmejnih postojankah.

Lani je zveza priredila 35 skupinskih potovanj in izletov. Žal ni večjega zanimanja za potovanja v domačih krajih. Uspeli pa so izleti pozimi s smučarji, ki so si ogledali manj znane smučarske terene. Avtobusnih izletov je bilo 26, z vlaki pa 9. Predlanskim jih je bilo samo 16.

110.802 DIN ZA TURISTIČNO PROPAGANDO

Za turistično propagando je zveza uporabila vsa propagandna sredstva, razen filmov, potovalnih razstav in predavanj. Ob ugodnejšem finančnem položaju se bodo v bodoče izrabili tudi ti propagandni pripomočki. Za direktno turistično propagando, torej za prospekte, je izdala zveza v preteklem letu 110.802 din, to je za 52.346 din manj kakor v l. 1936.

Od l. 1928 je zveza izdala za turistično propagando 1,595.637 din. L. 1923 je izdala najmanj, in sicer 1530 din, l. 1928 pa največ doslej, in sicer 257.316 din. Skupno s Tujskoprometno zvezo v Mariboru je izdala 56.000 prospektov »Slovenija« v 12 jezikih, 13.000 prospektov »Zima v Sloveniji«, 15.000 cenikov za zimsko sezono, 30 tisoč prospektov »Letovišča in zdravilišča Slovenije«. V celoti je Zveza za tujski promet v Sloveniji tiskala lani 114.000 komadov prospektov na 1,464.000 straneh, a predlanskim je tiskala 49.000 prospektov na 556.000 straneh ter 5000 izvodov Badjurovega vodnika v nemščini na skupno 1,287.000 straneh.

Zveza je začela zbirati v posebnem arhivu tujskoprometne fotografije. Zbirka je še zelo nepopolna. Njena zbirka klišejev je tudi še nezadostna. Predavanj ni prirejala, pač pa je sodelovala pri tujskoprometnih tečajih. Da olajša uradništvu važnejših potovalnih pisarn dajanje dobrih informacij, je povabila tri uradnike, in to iz Zagreba, Beograda in Pariza, da so si ogledali naše važnejše tujskoprometne kraje. Svojemu uradništvu je omogočila ogled Dolenjske. Vremensko poročevalsko službo je oddajala vsak dan 54 interesentom. Imela je 36 vremenskih poročevalcev po raznih krajih Slovenije. Poročanje je bilo zanesljivo.

BODOČE DELO ZA RAZMAH TUJSKEGA PROMETA

K pravemu načrtnemu delu se še ne moremo povzpeti. Vse preveč je zveza odvisna od dnevnih skrbi in vse premalo denarja ima za velikopotezno organizacijo.

V svojem bodočem delu se bo zveza prizadevala, da bo poglobila zlasti sodelovanje s tujskoprometnimi društvi. Njih potrebe bo treba spraviti v sklad s splošnimi potrebami tujskega prometa. Na jasnem si moramo biti, da se mednarodni tujski promet pri nas ne more razvijati, ako naša letovišča glede udobja, lepote in snažnosti ter prikupnosti ne tekmujejo z inozemstvom. Glede tega je potrebno vsaj začetno delo po določenem načrtu.

Poglobiti je treba domači turizem. Mnogi kraji še niso vključeni v tujski promet. Mnogi iz vseh slojev se še ne morejo doma navžiti sonca in zraka, mnogi obiskujejo brez potrebe inozemstvo.

V mednarodnem turizmu ne smemo biti odvisni od ene ali dveh držav. Letošnjo sezono menda ne bo deviznih težav. Prizadevali se bomo, da bo vsak gost, ki potuje na Jadran, vsaj en dan gost Slovenije. Naš železniški promet se mora docela prilagoditi potrebam tujskega prometa. Slovenijo moramo vključiti v celotno avtobusno mrežo.

KINO UNION, tel. 22-21

Danes duhovita komedija

GOSPOD PODNAJEMNIK

V glavni vlogi PAUL HÖRBIGER. Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Vroči prazniki

Ljubljana, 30. junija

Med vsemi dogodki je vplivala na Ljubljančane te dni najbolj vročina. Začela se je po programu, ko je bil konec šolskega leta in ko morajo meščani vsaj na zunaj nastopiti počitnice. Tudi vročina je mnogo več vredna, če pritisne ob pravem času, zato so jo Ljubljančani tudi znali primerno ceniti in Ljubljana je doživela prav preseljevanje narodov.

Že v ponedeljek popoldne so odrinile iz Ljubljane velike množice meščanov. V torek so odhajali iz mesta še oni, ki so samo napol praznovali, včeraj pa ni bilo v mestu vsaj oficielno pristnih meščanov. Ljubljanska kopališča so bila sicer prenapolnjena, toda kopališča spadajo tudi že na periferijo in v letoviško cono. Baje ni bilo lani niti enkrat takšnega navala na kopališča kakor včeraj. Vročina je pa bila tako strašna, da se je zdela kopalcem voda pretopla. Niti nad temperaturo Save se niso pritoževali. Lani ni bilo prave kopalne sezone in celo julij je bil hladen ter deževen. Zato je kopanje prišlo skoraj iz mode. Letos pa, ko so baje solnčne pege največje, se nam obeta že zdaj silna suša. Vsaj kmetje se že zelo pritožujejo nad sušo in marsikdo si je želel celo včeraj dežja.

Danes se je nekoliko pooblačilo, vendar ne smemo upati na dež. Poznavalci vremena napovedujejo, da bo vročina še pritiskala ter da bo Ljubljana dobila pravo saharsko podnebje. Zdaj, ko se začenja velika sezona letoviškega prometa, je treba takšne napovedi primerno pozdravljati. Ljubljana sama, čeprav je na glasu kot najznamenitejše letovišče, sicer ne bo več deležna toliko tujsko prometnih blagodati, toda saj je zato prejela te vroče dni svoj delež.

Naši motociklisti so startali

Ljubljana, 30. junija

Mednarodna motociklistična organizacija, ki se oficielno imenuje SICM, prireja ob priliki X. sokolskega zleta v Pragi veliko zvezno dirko, ki so se je udeležili tudi naši motociklisti, in sicer korporativno, včlanjeni v ljubljanskem Motoklubu Ilirije.

Naši tekmovalci so startali na dolgo pot dopoldne ob 10.30 izpred klubske pisarne na Miklošičevi cesti 15. Tekmovanja se je udeležilo okrog 20 tekmovalcev s predsednikom F. Borštnarjem in tajnikom Fr. Polakom. Vozili bodo skozi Jezersko proti Dunaju in naprej v Prago, kjer bodo 2. julija okrog 10. dosegli cilj pred praškim Avtoklubom.

Tekmovanja se je udeležilo članstvo med narodne organizacije iz vse Evrope, zato zaslužijo naši tekmovalci še posebno priznanje, da nas v tako častnem številu zastopajo ter da se niso ustrašili dolge ter naporne poti. Proga je dolga okrog 750 km. Za inozemske tekmovalce so razpisane lepe nagrade in pričakujemo, da bodo naši požrtvovalni tekmovalci dosegli lepe uspehe ter prejeli primerne nagrade. Želimo jim mnogo sreče!

Javna zahvala

Novo mesto, 29. junija

Podpisani krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Novem mestu se v svojem in v imenu številnega članstva (337 po številu) najlepše zahvaljuje vsem slovenskim dnevnikom za sočutno in uspešno pisanje v prid nesrečnih vojnih žrtev, ki so k rojstvu Jugoslavije doprinesle najtežje žrtve kot resen opomin in bodrilo na naslov merodajnih, da je zadnji čas, da se domovina izkaže hvaležno za neprecenljive, herojske čine vojnih žrtev.

Prosvetni večer — akademija, ki ga je z zelo pestrim sporedom priredil oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot v Ljubljani 22. t. m. v dvorani Delavske zbornice kot uvod k praznovanju 20-letnice Jugoslavije in ki ga je prenašala radio-postaja Ljubljana, je močno odjeknil po vsej Sloveniji, ker je imel mnogo poslušalcev — v Novem mestu nad 500 — in je pustil za sabo globok vtis in sočutje z brezpravnimi, pozabljenimi vojnimi žrtvami. Krajevni odbor Novo mesto izreka zato svojim poslušalcem in vsem, ki sočustvujejo z nami, najlepšo zahvalo. Posebej pa se še zahvaljujemo našim dobrotnikom, ki prinašajo na račun tega večera za najsiromašnejše in najvrednejše vojne žrtve denarno podporo. Do danes so darovali: G. Kobe Josip, trgovec, 11 din, g. dr. Globevnik Josip, odvetnik, 50 din, g. Povh Joško, tovarna perila in trgovina, 40 din, g. Kastelic Edmund, trgovec, 30 din, gdč. Rus Alojzija, nastavnica meščanske šole, 20 din, g. Rechberger Franc, višji pošt. kontrolor, 10 din, tvornici Kolinska in Bata iz naslova podpore po 100 din. K lepemu pogrebu vojne vdove Marjete Valentinčič, ki je z žulji svojih rok vzdrževala in šolala 4 otroke, pa so prispevali: dr. Gros Davorin, odvetnik, 200 din, dr. Vašič Ivan, odvetnik, 100 din in Krajevni odbor UVI Novo mesto kot podporo otrokom 100 din. Mestna občina Novo mesto pa je za pokojnico plačala lepo krsto. K zadnjemu počitku jo je spremilo častno število občinstva, med njim mnogo uglednih meščanov. Čast in vse priznanje sočutnim Novomeščanom, ki tako lepo cenijo vojne žrtve. Ali bi ne bili grdo nehvaležni, če bi se jih javno ne spomnili? Javnost, posebno pa vojne žrtve, kupujte svoje potrebščine pri tvrdkah in obavljajte svoje pravne posle v odvetniških pisarnah, ki z nami sočustvujejo. Vsako posojilo se veseli povračila in zasluženega plačila. Tega ne smemo nikdar pozabiti. K temu bodo še po zaslugi g. župana dr. Poleníka in spoštovanega občinskega odbora vse v poštev prihajajoče vojne žrtve na območju novomeške občine za bodoče oproščene plačila občinskega kuluka. Novo mesto naj služi vsem manj uvidevnim za zgled.

Za Krajevni odbor Novo mesto:
Predsednik — slepi:
Lukman M.

Gasilski praznik na Jesenicah

Jesenice, 29. junija

Jeseniška gasilska četa bo v nedeljo 3. julija proslavila 45-letnico obstoja z blagoslovitvijo novega gasilskega doma. Gasilska četa na Jesenicah je ena najstarejših in najbolj delavnih gasilskih edinic na Gorenjskem. Ustanovljena je bila 1. avgusta l. 1893. Prvi načelnik je bil trgovec Anton Trevn, podnačelnik posestnik Lovro Baloh, tajnik trgovski poslovodja Štefan Podpac in blagajnik posetnik in bivši jeseniški župan Jože Klinar.

Od takratnih ustanoviteljev še žive Krivec Šimen, Šranc Miha in Vilman Janez, ki so bili vseh 45 let aktivni člani tega delavnega društva.

Društvu so pozneje načelovali Lovro Baloh, Ignacij Morič, Krivec Fran, Černe Valentin, sedaj pa mu že dolgo vrsto let načeluje g. Karol Neuman, posestnik in kleparski mojster na Jesenicah.

Takoj po ustanovitvi si je društvo zgradilo Gasilski dom, ki pa tekom zadnjih let ni več odgovarjal vedno večjim potrebam društva. Ob krepkem sodelovanju gasilske čete je mestna občina dogradila nov gasilski dom, ki je eden največjih in najbolj praktično urejenih gasilskih domov v Sloveniji. V pritličju doma je velika orodjarna, soba za moštvo, shramba mestnega vozovnega parka, v prvem nadstropju pa je reševalna postaja, društvena pisarna, dvorana za zborovanja in predavanja ter stanovanje za hišnika.

Spored gasilske slavnosti je: Ob 9. uri dopoldne bo sprejem gostov na postaji. Nato se bo formiral sprevod gasilcev, ki bo šel skozi mesto na Plavž, kjer bo v kapelici slovesna služba božja. Po maši bo blagoslovitev novega gasilskega doma in nato pohod gasilskih čet mimo predstavnikov oblasti in gasilskih organizacij. Popoldne bo velika ljudska veselica na stadionu SK »Bratstva«, pri kateri bo sodelovala godba na pihala. Po predpripravah sodeč bo to ena največjih prireditev letošnjih gasilskih manifestacij na Gorenjskem.

Dva razbojnika prijeta

Maribor, 30. junija

Pri zasledovanju polskavskih razbojnikov, ki so pred dnevi streljali na nedolžne ljudi, ubili posetnika Ačka in jih tudi več težko ranili, je nastal nov preokret: orožnikom se je namreč posrečilo, da so prijeli dva izmed nevarne družbe. Prvi je bil prijet zloglasni Juhart, ki je bil soudeležen pri dupleškem razbojniškem napadu, ni pa menda sodeloval pri ostalih rokovnjaških pohodih. Povedal je le, da je založil glavnega osumljenca Melhijorja Pintariča z municijo neki obrtnik v Ptuju. Zdaj so tudi Pintariča prijeli.

Včeraj se je Melhijor Pintarič pojavil v družbi nekega 28-letnega Josipa Kodra iz Rač v Hajdošah pri Ptuju, kjer sta razbojnika plačevala za vino. O njunem početju so bili obveščeni orožniki, ki so ponoči zasedli cesto in je med njimi in roparji nastala pravcata bitka. Padlo je na vsaki strani po 20 strelov, a kljub temu sta Pintarič in Koder pobegnila.

Davi nam pa poročajo iz Maribora, da so Pintariča prijeli na Ptujski gori, kjer se je pojavil v neki gostilni. Nanj so postali pozorni tamošnji fantje, ki so obvestili bližnje orožnike. Ti so obkolili gostilno in vdrli v notranjost, kjer se jim je Pintarič brez odpora vdal. Pri njem so našli dva samokresa.

Po še nepotrjenih vesteh je njegov tovariš Koder pobegnil iz gostilne in se spopadel z orožniki. V boju je bil sicer ranjen, a se mu je zopet posrečilo, da je odnesel pete. Poleg njega iščejo zdaj orožniki še Franca Črepinka in Alojzija Babiča. Črepinko se je te dni pojavil pri delavčevi hčerki Mariji Žigartovi na Hočkem Pohorju, kateri je izročil pozlačeno ovratni verižico z obeskom in zlat poročni prstan v spomin. Rekel ji je, da ga ne bo nikoli več videla. Upati je, da bo tudi ta nevarni rokovnjač kmalu prijet.

Letalski dan na Jesenicah

Jesenice, 29. junija

Aero-klub »Naša krila« krajevni odbor, Jesenice, priredi v nedeljo 3. julija letalski dan z razstavo jadralnih letal in modelov na Jesenicah in letalski miting na Poljanah.

Spored: Dopoldne na Jesenicah: Razstava jadralnih letal pred osnovno šolo, od 11. do 12. ure koncert Krekove godbe, razstava modelov v telovadnici osnovne šole. Popoldne na Poljanah. Od 14. do 15. ure izbirne tekme letalskih modelov, modelnih skupin Ljubljana in Jesenice. Od 15. do 15.30 ure krst šolskega letala jadralne skupine Jesenice in blagoslovitev letališča na Poljanah, krstni skok šolskega letala, od 15.30 do 16.30 akrobacije motornih in jadralnih letal letalske skupine Ljubljana, od 16.30 do 17.30 zaključne tekme modelnih letal, ob 18. uri razdelitev nagrad zmagovalcem, po mitingu prosta zabava.

Namen delovanja Aero-klubov je gojitev letalskega sporta med najširšimi sloji naroda, pridobivanje, krepitev in usposabljanje mladine za letalstvo, ki mu je zapisana bodočnost in ki je pri vseh ostalih narodih že močno razvito.

Jeseniški Aero-klub kot eden izmed najmlajših v državi, je bil ustanovljen pred nekaj meseci po inicijativi jeseniškega delavstva in mladeničev, ki so se navdušili za ta najplemenitejši in najlepši šport iz lastnega zanimanja in veselja ter tudi iz ozira na bodočnost naroda v tekmovanju z ostalimi narodi.

Med aktivnimi člani jeseniškega Aero-kluba so znani tehniki, mehaniki in piloti, ki so si sami zgradili veliko jadralno letalo, ki bo te dni prejelo svoj zračni krst.

Vso gorenjsko javnost opozarjamo na to prvo veliko letalsko prireditev, da se je v čim večjem številu udeleži, da s tem naše mlade pionirje v njih idealnem in plemenitem stremljenju moralno in gmotno podpre.

Za obiskovalce z Jesenic in Javornika ter za vse one, ki bodo prišli z vlaki se priporoča kot najkrajša pot do letališča z Javornika preko Save po cesti na Kočno. — Obiskovalcem z Bleda in Gorij je najkrajši dostop po cesti ki veže Gorje z Jesenicami.

V primeru stalnega deževja se miting preloži na 10. julija.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 30. junija katoličani: Spomin Pavla

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Neustrašna viteza
Kino Union: Gospod podnajemnik
Kino Sloga: Kirchfeldski župnik

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

V Leipzigu stoji veličasten spomenik, obujajoč spomine na veliko bitko narodov. Človek bi mislil, da so se borili tam, kjer stoji zdaj spomenik, narodi. V resnici so se pa borile le vojske. Med narodom in vojsko je velika razlika. Narod je širši pojem, vojska pa ožji. A koliko mora biti glav — seveda človeških, ne zeljnatih — da lahko govorimo o narodu in koliko jih mora biti, da imamo pravico govoriti o vojski? To bi bilo treba dognati in določiti vsaj približno, da bi si bili na jasnem, ker radi govorimo o narodih in vojskah tam, kjer bi teh dveh pojmov ne smeli polagati na Prokrustovo posteljo.

En vojak še ni vojska, dva tudi ne. Če koraka po mestu četa vojakov, še tudi ne moremo trditi, da smo videli vojsko. Točno nam kot rečeno tega pojma ni še nihče opredelil. Isto velja za narod. Če je zbranih recimo 50 ali 60 ljudi, pripadnikov tega ali onega naroda, še ne moremo trditi, da je na pohodu ves narod. Imamo sicer prav majhne narodiče in zelo velike narode, vendar bi pa delali tudi najmanjšemu krivico, če bi trdili, da je 65 ali 72 tudi v najplemenitejšem namenu zbranih njegovih pripadnikov že ves narod z domovino vred. Taka trditev bi bila milo rečeno pretirana.

Iz Trbovelj

— **Gasilska vaja Trbovlje—Dobrna.** Gasilske čete v Trbovljah prirejajo vsako leto skupne praktične vaje ozirje se na obsežnost in slabe terenske prilike, da so za primer požara kos svoji težki nalogi. Brva letošnja taka vaja je bila pod vodstvom čete Trbovlje—Rudnik v nedeljo 26. t. m. Vaja, v obliki alarma je bla določena na rudniške hiše naselbine Dobrna. Sodelovale so čete Trbovlje rudnik, Trbovlje trg, sv. Katarina, skupno 80 mož. Gasilci so prišli na kraj zamišljenega požara v rekordnem času 15 min, voda pa je bila na kraju požara v teku 28 min. Položenih je bilo 1000 m cevi, ter sta dve motorki oddajali vodo potom 3 cevi. Vaja se je izvršila v najslabšem terenu našega okoliša, ter se je čuditi, da so naši gasilci sploh mogli priti z orodjem na tako težko dostopen objekt. Vaji je prisostvoval tudi starešina župe, ki se je izrazil o nji zelo pohvalno.

Iz Sevnice

— **Železniška proga Št. Janž—Sevnica.** Na praznik državnega in narodnega zedinjenja dne 1. decembra ali najkasneje do 1. januarja l. 1939. bo stekel prvi vlak iz Sevnice preko Tržišča v Trebnje. Gradnja mostu čez Savo prav hitro napreduje Po pogodbi so morali že pričeti polagati železno konstrukcijo. Most bo predvidoma gotov v treh mesecih, na kar bodo pričeli polagati tudi tračnice. Seve bo proga brez železniškega trikota, kar smo pred časom že omenili. Vsak vlak, ki bo prihajal z Zidanega mosta bo moral najprej v postajo Sevnico, nato pa zopet nazaj čez most preko Save do Tržišča in od tu v Trebnje Sedaj doznavamo, da se je železniški triangel opustil zaradi slabega terena v Savi. Tu so namreč prišli le na določenem terenu do žive skale, kar preprečuje gradnjo triangla. To je torej glavni vzrok opustitve te prepotrebne gradnje, zaradi česar ne bo dobila vsa severovzhodna Slovenija v daljni bodočnosti prepotrebne direktne zveze z morjem, kajti vsi vlaki z Zidanega mosta se bodo morali, kakor rečeno, obračati v postaji Sevnica, kar bo pomenilo veliko izgubo časa in poleg tega tudi stroške s pomikanjem lokomotive.

Iz Ptuja

— **Osebna vest.** K sreskemu načelstvu v Šmarje pri Jelšah je premeščen za sreskega podnačelnika tukajšnji sreski pristav g. Rozman Konrad.

— **Vročina pritiska.** Dobili smo pravcate pasje dneve. Vročina je pritisnila tako, da so mestne ulice čez dan skoraj prazne Toplomer kaže v senci 26° C. V nedeljo je bila huda nevihta ter je po nekaterih krajih padala tudi toča, ki pa k sreči ni napravila nobene škode.

— **Sport.** Na Vidov dan se je vršila na sportnem igrišču Drave nogometna tekma med SK Drava in SK Ljubljana. Obisk tekme je bil zelo dober in je bila zelo zanimiva. Končni rezultat je bil 8:0 v korist SK Ljubljane

— **Nezgoda.** Med vožnjo domov v Veliko Nedeljo je padla s kolesa 25-letna učiteljica Erna Sotler ter si zlomila desno nogo. Prepeljana je bila v bolnico.

— **Poslovilni večer** je priredil Sokol odhajajočemu bratu Šedelbauerju Ceneku, ravnatelju Glasbene Matice. G. Šedelbauer je dolga leta neumorno delal na polju glasbe ter je vodil tudi pevski zbor Glasbene Matice. Pridobil si je veliko zaslug za dvig naše Glasbene Matice. Bil je splošno priljubljen, kar je bil dokaz tudi dobro obiskan poslovilni večer. G. Šedelbauerju, ki odhaja v Ljubljano, želimo tudi na novem mestu obilo sreče in uspeha!

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri

Četrtek 30. junija: Manon Lescaut. Red Četrtek. Zaključek operne sezone.

Drevi ob 20. uri bo zadnja predstava letošnje sezone v opernem gledališču. Pela se bo v običajni zasedbi Puccinijeva opera Manon Lescaut. Dirigira kapelnik Stritoff, režija je Šestova.

DNEVNE VESTI

— **Vojvoda in vojvodinja Windsorska ter vojvoda in vojvodinja Kentska na počitnicah v Dalmaciji.** Po informacijah angleških listov bosta vojvoda in vojvodinja Windsorska preživela letos počitnice v Dalmaciji, kjer se bosta vozila z motorno jahto ob dalmatinski in grški obali. Vse kaže, da prispeta na počitnice v Dalmacijo tudi vojvoda in vojvodinja Kentska, ki sta si izbrala Cavcat za svoje stalno letovišče.

— **Obrtniški kongres bo letos v Vinkovcih.** Vsedržavni obrtniški kongres bo letos 14. in 15. avgusta v Vinkovcih. Organizatorjem kongresa se je zdelo to mesto za kongres najpripravnejše, ker ima centralno lego in ugodne železniške zveze.

— **Radijski naročniki v Jugoslaviji.** Po zadnjih statističnih podatkih je v Jugoslaviji okrog 110.000 radijskih naročnikov. Od tega odpade na področje beograjske radijske postaje okrog 65.000, zagrebške 27.500, ljubljanske pa okrog 17.500 naročnikov. Radio-Beograd je imel lani 1 milijon 300.000 din čistega dobička.

— **Slovenci v Ameriki.** Umrli so v Clevelandu Marija Bitenc, rojena Petek, stara 57 let, doma iz vasi Rafolče pri Domžalah, Frančiška Kromar, rojena Ložar, doma iz vasi Prigorica pri Ribnici, Franc Dolar, star 56 let, doma iz Ljubljane. Janez Cergolj, star 52 let, doma iz vasi Vatovlje na Primorskem, Ana Rojc, rojena Pesnič, stara 68 let, doma iz Št. Petra pod Sv. Gorami in Matevž Zakrajšek, star 51 let, doma iz Nove vasi pri Blokah. V Ambridge je umrl znani slovenski pijonir Fred Ogulin, doma iz vasi Črešnjice fara Št. Peter pri Novem mestu, odkoder je prišel v Ameriko pred 38 leti. V Milwaukee so umrli Jože Brence, star 62 let, doma iz Idrije, Karel Gašperšič, star 65 let, doma iz Bele Krajine in Jože Gorden, star 45 let, doma iz Cerknice. V Sheboyganu je umrla Marija Gruden, stara 74 let, v Indianopolisu je umrla vdova Marija Lampert, stara 68 let, doma iz Šmihela pri Novem mestu, v Chicagu je umrl Matija Škrinjar, star 50 let, doma iz Senožeti pri Kamniku. V Amhestburgu se je v tovarni smrtno ponesrečil Janez Hočevar, star 33 let, doma iz vasi Kompolje, fara Videm—Dobrepolje. V Milwaukee je umrla Helena Erčulj, stara 14 let, v Aurori je umrl Jože Jakeš, star 74 let, doma iz Dola pri Litiji, v Rock Sprijngsu je umrl Lenart Potočnik, star 66 let, doma iz Škofje Loke, v Homedali je umrl Franc Cegnar, star 42 let, doma tudi iz Škofje Loke. V Clintonu je zadela kap Franceta Knafiča. Pokojni je bil star 56 let, doma iz Slivnice pri Mariboru. V New Yorku je pa zadela kap Mihaela Zadneka. Pokojni je bil star 62 let, doma iz Kraša. V Sheboyganu je umrl Franc Mešnik, star 55 let.

„Živo orodje“ Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zobe. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

— ŽALEC, 20. t. m. je pohitel podmladek Jadranske straže na meščanski šoli v Žalcu za tri dni k našemu sinjemu Jadranu. 72 mladih stražarjev je prvič zagledalo morje in spoznalo vso njegovo veličino. Gostoljubno so bili sprejeti v domu mariborskega oblastnega odbora v Bakru in le prehitro so jim potekli trije sončni dnevi, ki so jih družno preživeli pri kopanju in veslanju, skupni igri in petju. Obiskali so Bakarac in Kraljevico, s parnikom so se peljali na Sušak si ogledali grad Frankopanov na Trsatu in reški zaliv. Pri povratku so obiskali tudi Zagreb in zoološki vrt v Maksimiru ter se nato ožarjenih lic in veseli vrnili v Savinjsko dolino. Vsem, ki so s svojim prispevkom omogočili izlet tudi manj premožnim, iskrena hvala!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in vroče, nevihte niso izključene. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 36, v Splitu in Dubrovniku 35, v Ljubljani in Mariboru 32, v Zagrebu, Sarajevu in na Visu 30, na Rabu 29. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759.4, temperatura je znašala 20.

— **Zobe moramo vsako jutro in večer** snažno očistiti s Chlorodont-pasto za zobe. Le tako bo izginila grda obloga. Kdor spopolnjuje to nego zob z uporabljanjem Chlorodont-vode za usta, postopa popolnoma pravilno in se mu ni treba bati slabega duha iz ust.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes poslednjič
ob 16., 19.15 in 21.15 uri
KIRCHFELDSKI ŽUPNIK

— Moški! V Vašem interesu čitajte oglas Vi-Ha-Ge v inseratnem delu.

Iz Ljubljane

—lj **Nj. Vis. knez namestnik Pavle v Ljubljani.** Ob priliki mladinskega tabora na Stadionu so se v Ljubljano pripeljali tudi odlični gostje. Včeraj zjutraj se je kot prvi pripeljal predsednik vlade dr. Milan Stojadinović, kmalu pa z avtomobilom z Brda Nj. Vis. kneginja Olga. Ob 8. se je iz Beograda pripeljal z dvornim vlakom Nj. Vis. knez namestnik Pavle, ki so ga pozdravili predsednik vlade ban in zastopniki ZFO, vojaška godba je pa zaigrala državno himno. Gostje so se s kolodvora odpeljali na Kralja Petra trg, kjer so bili na častni tribuni zbrani češkoslovaški minister dr. Šramek in člani vlade ministri dr. Korošec, dr. Miletič, Cvrkič, dr. Kulenović, dr. Krek in minister dvora Antič ter še mnogo drugih odličnikov. Nj. Vis. knez namestnik se je potem s kneginjo Zorko odpeljal na stadion.

—lj **Proslava Vidovega dne.** Tudi letos je Ljubljana lepo in svečano proslavila praznik Vidovega dne. Z vseh hiš v mestu so plapolale državne trobojke. Ob 10 je bila v stolnici slovesna služba božja, ki jo je daroval škof dr. Rožman. Prisostvovali so ji najvišji predstavniki oblasti. Ob 11. je opravil svečano službo božjo s parastosom v pravoslavni cerkvi prota Budimir. Tudi tu so prisostvovali svečanostim najodličnejši predstavniki oblasti. Lepe proslave so bile tudi po vseh šolah, združene z razdelitvijo spričeval.

—lj **Metodična razstava na poskusni ljudski šoli v Ljubljani.** Ob letošnji zaključni razstavi na naši šoli je pokazalo slovensko učiteljstvo toliko zanimanja, da žal nismo mogli ustreči onim, ki so izrazili željo za podaljšanje razstave. Da ugodimo vsem, ki se zanimajo za naše delo, smo napravili malo razstavo, iz katere je razviden metodičen postopek, a razstava bo odprta vse počitnice vsak ponedeljek in četrtek od 9. do 12. ure. Kdor pa bi želel ogledati razstavo izven tega časa, naj sporoči to po dopisnici na upraviteljstvo, ki mu bo potem na razpolago v vsakem času. S tem bo omogočeno vsakemu, da se seznani z našim delom v vsakem času, kadar bo utegnil. Upraviteljstvo.

—lj **Rokavice nogavice — Karničnik, Nebotičnik.**

—lj **Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.**

ŽIVE
ŠČUKE — LINJE — KLENI
IZ CERKNIŠKEGA JEZERA
JUTRI NA RIBJEM TRGU.
SE PRIPOROČA
RIBOGOJSTVO DRAGOMELJ.

—lj **Prihod članic Slovenske ženske zveze iz Amerike.** Dodatno k našim poročilom o prihodu ameriških izletnic v Ljubljano opozarjamo, da pride skupina 86 rojakinj v Ljubljano v petek 1. julija in ne 30. junija kakor je bilo prvotno javljeno. Izletnice spremljata do Ljubljane g. Leo Zakrajšek in g. Avgust Kollander.

—lj **Planinski izlet neznanokam** bo v nedeljo 3. julija. Odhod planincev bo ob 5. uri zjutraj z avtobusom iz Tavčarjeve ulice. Na razpolago je še nekaj sedežev. Slovensko planinsko društvo, ki ta izlet priredi, vabi vse interesente tega izleta, da se nemudoma prijavijo v društveni pisarni, Aleksandrova cesta 4/I.

—lj **Rojakinje iz Amerike,** ki smo jih pričakovali danes dopoldne, se bodo pripeljale jutri ob 8.50. Naše ženstvo jim pripravlja posebno prisrčen sprejem, in sicer vse ženske organizacije, ne glede na idejne razlike.

—lj **Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine v Ljubljani** (Knafljeva ulica št. 9) v mesecih juliju, avgustu in septembru t. l. ne posluje ob sobotah popoldne.

Iz Celja

—c **Strela je ubila starko na travniku.** Med nevihto, ki je divjala v ponedeljek okrog 15. nad Celjem in okolico, je treščilo v več poslopij. Strela sicer ni nikjer povzročila požara, pač pa je pokvarila mnogo hišnih električnih in več telefonskih napeljav. Ko so med nevihto na travniku posestnika Vrhovška poleg mestnega pokopališča v Čretu sušili seno, je treščilo v 73letno vdovo po tovarniškem delavcu Apolonijo Mikšetovo iz Čreta, ki je pomagala pri delu na travniku. Strela je Mikšetovo na mestu usmrtila, ženo posestnika Vrhovška, ki je delala v bližini, pa je omamila. Mišketovo so pokopali v sredo na mestnem pokopališču.

—c **Državna realna gimnazija v Celju** potrebuje zaradi nadaljevanja akcije za otvoritev drž. klasične gimnazije v Celju podatke, koliko učencev in učenk bi se z novim šolskim letom 1938/39 vpisalo v I. razred klasičnih vzporednic, če bi jih ministrstvo prosvete otvorilo. Starši otrok, ki so meseca junija napravili sprejemni izpit, naj pošljejo izjavo za klasično gimnazijo na ravnateljstvo drž. realne gimnazije v Celju najpozneje do torka 5. julija.

—c **Dve nesreči.** V Osredku pri Veliki Pirešici je padla osemletna rejenka Marija Ocepkova v ponedeljek s kozolca in si zlomila desno roko v ramenu. Pri Sv. Joštu pri Bočni je padel 11letni posestnikov sin Franc Nadveznik doma z ograje in si zlomil desno roko v zapestju. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

—c **Sezona kopanja v Savinji** je sedaj v polnem razmahu. Na praznik 29. t. m. je znašala toplota Savinje že 24 stopinj. V Liscah, v mestnih kopališčih in pod Starim gradom je bilo na praznik na tisoče kopalcev, ki so iskali osvežila in ohlajenja v hudi vročini v valovih Savinje.

Iz Maribora

— **Iz akademskega življenja.** Diplomirana sta bila g. oraček Fedor na komercialni visoki šoli v Zagrebu in g. Veselič Miran na agronomski fakulteti v Zagrebu. Na pravni fakulteti Aleksandrove univerze v Ljubljani pa bo te dni promoviran za doktorja prave g. Mate Meznarič.

— **Vidovdan.** Kakor vsako leto, je bila tudi letošnja proslava Vidovega dne v znamenju zaključka šolskega leta. Po šolskih mašah so bile na vseh šolah proslave narodnega praznika združene z razdelitvijo šolskih spričeval. V stolni cerkvi je škof dr. Tomažič opravil zahvalni obred ob navzočnosti predstavnikov državnih uradov in oficirskega zbora ter velikega števila občinstva.

— **Učni uspeh na mariborskih srednjih šolah.** Na tuk. realni gimnaziji je bilo v šol. letu 1937/38 829 učencev (—nk). Razred je dovršilo z odličnim uspehom 68 (8.2%), s prav dobrim uspehom 233 (28.11%), z dobrim uspehom 304 (36,67%) učencev (—nk). Skupno je izdelalo razred 605 (72.98%) učencev (—nk), popravni izpit ima 138 (16.65%), radi bolezni je neocenjenih 13 (1.57%), razredni izpit ima 6 (0.72%), razred mora ponavljati 58 (6.99%), pravico do rednega šolanja izgubi 9 (1.09%) učencev (—nk). Na klasični gimnaziji je bilo letos 818 učencev (—nk). Izdelalo je z odličnim uspehom 129 (15.78%), s prav dobrim uspehom 263 (32.17%), z dobrim uspehom 226 (27.63%) učencev. Skupno je torej izdelalo 618 (75.58%) učencev. Popravni izpit ima 126 (15.40%), neocenjenih je 8 (0.97%), razredni izpit imajo 4 (0.48%), Razred mora ponavljati 60 (7.33%) učencev (—nk). 2 učenca izgubita pravico do rednega šolanja.

— **Razstava osnutkov za Sokolski dom Maribor-matica.** Razsodišče za oceno doposlanih načrtov za sokolski dom društva Maribor-matica je končalo svoje delo. Vsi predloženi načrti bodo razstavljeni v mali dvorani Narodnega doma od 29. junija do 5. julija t. l. od 10. do 18. in od 15. do 18. ure. Razsodišče je predlagalo v odkup tudi anonimni načrt pod geslom »1938«, ki je bil oddan na pošto v Ljubljani. Avtor tega dela naj javi društvu svoj naslov.

Trdnjava slovanske misli na Jesenicah

V ponedeljek zvečer so dobile Jesenice Jugoslovensko-češkoslovaško ligo

Ljubljana, 30. junija

Jesenice, eno najbolj izrazito slovenskih industrijskih mest z živahno razvitim društvenim in prosvetnim življenjem, so dobile močno organizacijo, ki ima poseben pomen že zaradi tega, ker združuje razna društva ter pripadnike različnih idejnih taborov, da bi jo lahko imenovali celo nekakšen narodni svet. Zato je bila njena ustanovitev v ponedeljek zvečer v občinski posvetovalnici — ustanovitev Jugosl.-češkoslovaške lige — v resnici znamenit dogodek, ki vsekakor presega lokalni pomen, zlasti dandanes. Občni zbor sam na sebi ni imel zgolj značaja formalnosti, temveč je bil prava manifestacija za življenjske interese češkoslovaške in naše države.

V okusno okrašeni občinski posvetovalnici, ki je bila skoraj pretesna, so se zbrali zastopniki vsega jeseniškega javnega ter društvenega življenja, med njimi tudi jeseniški župan V. Markež in župan Koroške Bele V. Perko: Zborovanju je predsedoval predsednik pripravljalnega odbora dr. M. Obersnel, ki je predvsem prisrčno pozdravil ljubljanske goste, in sicer čsl. konzula ing. S. Miňovskega, predsednika Izvršilnega odbora JČ lig dravske banovine in ljubljanske lige dr. E. Stareta, urednika ČTK Jana Štancla iz Beograda in zastopnika Akademskega odseka ljubljanske lige predsednika A. Klemenčiča in dr. L. Stareta. Domačini so zlasti toplo pozdravili g. konzula.

PRIPADNIKI RAZLIČNIH IDEJNIH TABOROV SLOŽNI

Dr. Obersnel je živo prikazal potrebo po ustanovitvi lige na Jesenicah. Naglasil je, kako so v letošnjih usodnih dneh začutili v gorejskem kotu vsi, ne glede na stanovsko pripadnost in svetovni nazor, potrebo po združitvi in skupnem oporišču. Prav tedaj je izšla pobuda iz kranjske lige, da bi tudi na Jesenicah ustanovili ligo. Doseženo je bilo soglasje med vsemi jeseniškimi organizacijami, da so lahko sestavili pripravljalni odbor, ki je združil v resnici vse zastopnike jeseniškega javnega življenja. Tako je prišlo do ustanovitve organizacije, ki jo je zahteval čas.

PRIJATELJSTVO — ŽIVLJENJSKI POGOJ OBEH DRŽAV

Viharno pozdravljen je spregovoril konzul ing. Miňovský, ki je predvsem izrazil svoje iskreno veselje nad ustanovitvijo lige na Jesenicah ter izrekel zahvalo vsem, ki so dali pobudo za ustanovitev in ki so z udeležbo na občnem zboru tako lepo izpričali svojo voljo ter pripravljenost, da hočejo ohraniti in ponosno posredovati enega najplemenitejših pojavov v življenju velike slovanske družine — verno in v preteklosti z nobenim črnim spominom skaljeno jugosl.-češkoslovaško bratstvo, ki je bilo zlasti Čehom in Slovencem uteha in upanje v hudih časih, izpodbuda v dobi za osvobojenje, zdaj ap ostja neizogiben pogoj naše srečne bodočnosti.

»V življenju so nekatere resnice, ki jih ni mogoče spremeniti in ki trajajo ter veljajo stoletja. Če jih kdo omalovažuje, jih vsaj ne more zanikati; ena takšnih resnic je prijateljstvo Jugoslavije in Češkoslovaške in lahko rečemo tudi skupna usoda Jugoslavije in Češkoslovaške — zgodovinsko dejstvo, a hkrati tudi življenjski pogoj obeh držav. — V dandanašnji situaciji, recimo v dandanašnji dinamiki, ko se odloča o bodočem razvoju zgodovine, imamo, mi in vi, pravico in dolžnost gledati z zaupanjem v bodočnost. Ne smemo tožiti, da smo morda številčno preslabi, da bi mogli soodločati o usodi Evrope. Zdaj velja manj kakor kdajkoli število pred močjo in pravilnostjo dela. — V preteklosti so propadale predvsem velike države, prav tedaj, ko se je zdelo, da so dosegle višek svoje moči. Često so propadale države zaradi tega, ker so bili razrvani njih moralni temelji, kajti brutalna sila sama na sebi ne zagotovi narodu bodočnosti. Nasprotno si pa lahko tudi mali narod povsem zagotovi svojo bodočnost, če zna natančno ugotoviti svoje naloge in jih častno izpolnjuje. Mi, ki v JČ ligah gojimo jugosl.-češkoslovaško kulturno sodelovanje, moramo vedeti, da sloni naše delo na trdni podlagi; trdno moramo verovati, da bosta Jugoslavija in Češkoslovaška srečno premagali vse težave, ki jima jih je postavila na pot usoda. Edini pogoj, ki ga moramo izpolniti, je da vsak izmed nas v dandanašnjem času neprenehoma in neumorno izpolnjuje svojo dolžnost do naroda in države požrtvovalno in z največjim idealizmom, ki smo ga Slovani zmožni. Naše geslo pa mora biti: Delati, delati in zopet delati!«

IZPODBUDA ZA USTANAVLJANJE LIG IZHAJA IZ NAJŠIRŠIH PLASTI

Ko se je poleglo odobravanje, je pozdravil zborovalce v imenu matice lig v Sloveniji pa tudi v državi, ljubljanske JČ lige, in Izvršilnega odbora dr. E. Stare. V svojem govoru je predvsem ugotovil z veseljem, da se je letos še posebno izkazalo, ko so priredili predavateljsko turnejo po Sloveniji, na 42 predavanjih, kako dobro se zavedajo najširše plasti našega naroda povezanosti življenjskih interesov obeh bratskih držav in kako iskreno čustvujejo s severnimi slovanskimi brati. Že to je zahtevalo, da liga razširi svojo organizacijsko mrežo med najširše plasti. Izkazalo se je, da je geslo Zvestoba za zvestobo! med našim narodom živo, najsi so bratje v sreči ali nesreči. Najširše plasti naroda so dale izpodbudo, da so organizatorji začeli ustanavljati lige med njimi. Najprej je bila ustanovljena liga v Novem mestu, potem v Murski Soboti in zdaj na Jesenicah. Kmalu bodo ustanovili krajevne lige še v Krškem, Domžalah, Kamniku, Kočevju itd., tako da bo Slovenija sama imela več lig kakor vsa država. — Govornik je naslovil tudi na gospodarska podjetja potrebne besede, naj bi podpirala delo kulturnih društev kakor so dolžna. Končno je govornik izrekel g. konzulu zagotovilo simpatij do bratske države tudi prebivalstva na Jesenicah, simpatij, ki so se tako lepo manifestirale na samem občnem zboru.

Zborovalci so prejeli toplo tudi pozdrav predsednika Akademskega odseka ljubljanske lige A. Klemenčiča, ki je naglasil, da je bila mladina predvsem poklicana delati za ideale lig, da mora biti požrtvovalna, kakor je bila mladina pred vojno. Zdaj, ko smo dosegli smotre predvojnih požrtvovalnih delavcev, nas pa čaka temveč praktičnega, stvarnega dela. K temu delu je treba pritegniti tudi na Jesenicah mladino. — Ustanovitev lige sta pozdravili brzojavno kranjska in blejska liga.

V ODBORU SO ZASTOPNIKI VSEH PLASTI IN RAZNIH IDEJNIH TABOROV

Dr. I. Štempihar je poročal o delu pripravljalnega odbora. Zbrali so že 157 rednih članov, 2 izredna in 5 naraščajnikov. Kaže, da bo jeseniška liga postala ena najmočnejših in če ne celo najmočnejša v Sloveniji. — Ko so bila sprejeta pravila, so bili soglasno izvoljeni zastopniki vseh plasti in taborov: dr. Fr. Bergelj, A. Kastelic, Cv. Kristan, A. Noč, V. Perko, dr. M. Obersnel, F. Rihteršič, S. Savinšek, M. Sušnik, dr. A. Stanovnik, dr. I. Štempihar in T. Zupan kot člani odbora in še 12 namestnikov. V nadzorni odbor so pa bili izvoljeni dr. J. Tušar in Fr. Bertoncelj kot člana in N. Pogačnik kot namestnik.

Pri slučajnostih je C. Kristan, ki se je mudil letos v Pragi kot delavski delegat, izročil naši javnosti pozdrave češkoslovaškega delavstva ter sporočilo, ki nas opozarja, da geslo Zvestoba za zvestobo! ni le krilatica, temveč vodilo, ki se moramo ob njem tesno združiti državljani obeh držav.

SIMBOLIČNO DARILO DOLENJCEV

Dr. R. Kyovský, tajnik novomeške lige, ki je predaval o položaju Nemcev v ČSR, je izročil Jeseničanom pozdrave dolenjskega delovnega ljudstva, g. konzula pa je izredno prijetno presenetil s simboličnim darilom, zbirko prijateljev Češkoslovaške na Dolenjskem za obrambni sklad bratske države. Tako so Dolenjci krasno izpričali, kako živo je tudi med njimi v teh časih geslo Zvestoba za zvestobo!

Predavanje je pa bilo za marsikoga prav odkritje; v njem je predavatelj zgostil toliko izredno zanimivega in dokumentaričnega gradiva, spretno povezanega in stilistično zaokroženega, da bi ga bilo treba natisniti v celoti. Upoštevati je treba tudi, da je to predavanje zdaj še posebno aktualno, posebno še, ker tako živo dokazuje, kako nerazdružljivo so povezani interesi naše države in ČSR.

Organizacijska mreža JČ lig na Gorenjskem je izpopolnjena; da pa bodo lige v resnici dostojno opravljale svojo veliko nalogo, lahko sklepamo že po občnem zboru samem na Jesenicah. Pokazalo se je, da je novo ligo poklicala v življenje v resnici življenska potreba; liga se je naslonila na najširše plasti prebivalstva, kar je jamstvo za njeno aktivnost.

Iz Loke pri Zidanem mostu

— **Za zasilno zavoro je potegnil.** Nedeljski osebni vlak, ki prihaja malo pred osmo uro zvečer na Zidani most, je nenadoma obstal sredi proge med Bregom in Loko. Slednjič se je ugotovilo, da si je nekdo dovolil »šalo« in potegnil za zasilno zavoro. Z zadevo se bodo pečala še oblastva.

— **Vol mu je poginil.** Te dni je peljal živinski trgovec g. Jaka Jež, doma iz Loke vagon lepo rejenih volov, katere je nakupil po Hrvatskem južno od Zagreba. Dospevši do Zagreba, je opazil, da mu je od 16 volov poginil že eden, katerega mu je odvzel konjač na zagrebški zoološki vrt. Kmalu pa je moral zaklati še drugega vola, ker bi mu sicer poginil tudi ta. Pri nalaganju živine v Laškem na postaji je stopil en vol tako nerodno, da je padel z vagona. Polomil si je noge, zato so ga morali takoj zaklati. Meso zadnjih dveh volov je bilo seve še užitno.

Lep dar: Zgodbe brez groze

†

Umrla nam je naša dobra mama in stara mama, gospa

Ivana Kordan

dne 30. junija 1938 v 74. letu starosti.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 2. julija t. l. ob 4. uri popoldne izpred mrtvaške veže na Stari poti 2 na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA — ZAGREB — CELJE, dne 30. junija 1938.

ŽALUJOČI OTROCI in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

TRAJNO ONDULACIJO ter barvanje las, obrvi in trepalnic izvršujem vestno v novem salonu GODINA, Sv. Petra c. 3, pri Marijinem trgu. 1745

JESENSKI CENIK cvetličnih in gospodarskih semen ter cvetnih gomoljev s preko 1000 vrst, s prekrasno barvanimi platnicami, dobite zastonj! Pišite ali pa pridite ponj. Sever &Komp., Ljubljana. 44. R.

LOKAL pripraven za mehanično obrt, v centru, iščem. Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 1780

KLIŠEJE ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 25

LETOVIŠČARJEM se priporoča gostilna pri »ANŽKU« — Godešič vas nad Škofja Loko. 1713

MOŠKI!

ZA ZDRAVLJENJE SPOLNIH SLABOSTI

SEKSUALNE IMPOTENCE

ter za ojačanje spolne funkcije poskusite originalne hormonske

VI-HA-GF pilule

Dobite jih v vseh lekarnah: 30 pilul Din 84.—, 100 pilul Din 217.—, 300 pilul Din 560.—.

Glavni depo: Farm. Kem. Laboratorijum VIS-VIT, Zagreb, Langov trg 3.

Reg. S. br. 26856-37

KUPIM

RABLJENE ČEVLJE kupujem in prodajam. Potrebujem večjo količino moških čevljev. Klavžer, Volnjakova 4. 1779

POUK

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

(za časa počitnic).

Večerni tečaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izvežbance. Posebni tečaji za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 1. julija. Šolnina zelo nizka. Christofov učni zavod, Domobranska c. 15. 1749

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Aleks. OBLAT, veletrgovina vseh vrst čevljev se priporoča cenjenim odjemalcem. Sv. Petra cesta 18

MED letošnji, gozdni, svetlorumen, zdravilen in zajamčeno čist, vrč od 10 kg Din 150.—, 30 kg Din 140.— franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 1778

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KOPITARJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

100 letnica ljudske šole v Trbovljah

Lep govor šolskega upravitelja g. Bega na nedeljski proslavi pomembnega jubileja

Trbovlje, 29. junija

Na posebno svečan način je bila v nedeljo dopoldne proslavljena stoletnica ljudske šole na Vodah. Udeležile so se proslave velike množice ljudstva in šolske mladine. Bansko upravo je zastopal inspektor g. prof. Jeglič, sresko načelstvo sreski šolski nadzornik g. Potočnik, trboveljsko občino g. Berger, poleg uradnih zastopnikov pa so se proslave udeležili še mnogi odličniki, med njimi rudniški ravnatelj g. inž. Biskupski z uradništvom rudnika, mnogi učitelji, ki so nekdaj službovali na tej šoli, domači učiteljski zbor in zastopniki številnih tukajšnjih organizacij in korporacij. Proslava se je začela s službo božjo na šolskem dvorišču, kjer je bil v ta namen postavljen oder, ki je pozneje služil za igrokaz, ki ga je šolska mladina uprizorila.

Govor šolskega upravitelja Bega

Po službi božji je pozdravil goste, zastopnike in množico šolski upravitelj g. Beg z naslednjimi besedami:

Sto let je utonilo v zgodovino, odkar je zaškripalo prvih 40 kamenčkov s tresočimi ročicami po črnih tablicah Otroci steklarjev iz stare glažute so se razkropili k svojim materam ter pripovedovali čudne zgodbe o šolskem življenju. Pred 65 leti je prva knapovska četica 75 otrok pridrobila srkat učenost k pok. učitelju g. Molu. Pred 45 leti se je zgrnila večja družina rudarske dece v novo šolsko poslopje, ob katerem ravnokar opravljamo zgodovinsko slavnost. Danes stoji že armada glavic rudarske mladeži pred tem spominskim odrom. Sto let je za nami. V tem času se je spreminjalo lice — od krampov in strojev razrite trboveljske doline. Na desettisoče vozov, naloženih s steklarsko robo in črnim diamantom, je odcvililo v Savinjsko dolino. Na milijone huntov in vagonov je železna cesta odpeljala širom zemlje. Vse te neizmerne zemeljske zaklade je pričarala na svetlo ožuljena, nabrekla dlan pradeda, deda in očeta. Ob krompirju, žgancih in mateužu je zrasla nova ceha podzemeljskih delavcev, ki nenehoma spreminja črn kamen v zlato in vsakdanji kruhek. To so naši rudarji.

Širili in širili so se rudniški obrati, večale so se rudarske kolonije od Dobrne do Posetja, od Glažute do Polaja, od Terezije do Njive. Rudarji so začutili potrebo po uraščanju v kulturni krog prebujajočega proletariata in zahtevali za svojo kri pouk — omiko. Tako so se množili šolski razredi in oddelki. Učna snov je zavzemala čedalje večje umske kolobarje; bistra rudarska mladež je s polno žlico srkala iz sklede učenosti. Kaj bi samo z abecedo in številko počelo brzostrojno dvajseto stoletje! Treba je pogledati po svetu. Treba se seznaniti z živo zgodovino; treba je razbrati vzor — besedo naših slovenskih velikanov; razumeti hoče, kaj je bičal nepozabni Ivan Cankar; kako Prešeren izklesaval verze; kako drobila sta Aljaž in Adamič po domače, kako sta vodila ljudstvo Slomšek in general Maister.

Iz šolskega kulturnega žarišča se je porodilo v trboveljski dolini bujno društveno življenje. Prostaštvo, ki je bilo nekdaj merilo rudarskim revirjem, se je umaknilo razboritim zvezam pobornikov za zboljšanje človekovega bitja. Poglejmo po dolini bataljone discipliniranih društvenih članov vseh mogočih panog in nazorov! Vse to je plod šolskega napredka. Danes zaključujemo stoletje šolskega življenja. V tem bornem hramu živi in se razvija trenutno 1200 mladih rudarskih dušic. S hrepenenjem in razigranostjo, v vedrini in zagrenjenosti se popisujejo beli lističi človeškega življenja. Kadar bo ta knjiga zvezana in obrezana — privre nova četa — vse za boljši slovenski rod — za boljšo bodočnost jugoslovenskega rudarja.

Ko prelistavamo orumenele liste šolskih kronik, se nam odvija pester film trboveljske zgodovine. Številke, imena, štrajki, nesreče, vojna in beda — prevrat — svoboda — Jugoslavija. Debelo knjigo je izpolnil sivolasi očka Ivan Kern. ki je skoro pol stoletja oblikoval dušo rudarske mladeži, vzgojil več generacij družinskih očetov in se preselil letos 1. maja med nebeške šolnike-veterane.

Mnogi vzgojitelji so ostali zvesti tej šoli deset in desetletja. Tonetu Seliškarju je vžgala ta šola in dolina prvo iskrico pesniških zubljev, ki žarko razsvetljuje naše revirje daleč po slovanskih deželah. Oskar Moll je tukaj uglasil svoj Zvon, Jože Velkavrh je pri nas slovenstvo branil. Šuligoj je na tej šoli zavihtel taktirko in zgrnil že evropsko znane pevčke v mojstrski zbor »Slavčkov«. Hvala vsem tem oračem črne prosvetne njive ob stotem šolskem rojstnem dnevu.

Kako bi z novim vekom? Eno željo imamo; naj bi naša dobra mladina vsaj v pričetku desetletja zaživela v zdravem, svetlem šolskem poslopju! Vse drugo bo poleg prevažne materinske vzgoje opravil z veseljem in trdno voljo naš šolnik.

Med Kumom in Mrzlico pojo krampi, stroji, sirene. Sredi kotline pa roža razcvita, ki žene mogočne korenine v premog. Šola napredka — hram bistroumnih malčkov — naša nada in vaše želje. Da bi nam bila vedno v ponos in veselje!

Kot zastopnik bana je govoril ban. inšpektor g. prof. Jeglič o pomenu šole za vzgojo mladine in izobrazbo naroda, v obširnih izvajanjih je nato govoril o nalogah šole sreski šol. nadzornik g. Potočnik, nato pa je na kratko čestital k proslavi zastopnik občine g. Berger, zagotavljajoč, da bo občina šolo vedno podpirala kot doslej, nato pa so sledili pozdravi domačega župnika g. Gašpariča, zastopnika sreske organizacije UJU g. Mahkote iz Hrastnika ter šolske upraviteljice ge. Preželjeve, nato pa je »Trboveljski slavček« zapel državno himno.

Ko so bili govori končani, je prišla na oder šolska mladina, ki je v ljubkih prizorih prikazala razvoj in napredek šolske mladine od rane mladosti skozi vse razrede, dokler ne stopi v življenje. Igrokaz se je zaključil z nastopom 6 mladeničev v rudarskih krojih in z rudarskimi sekačami na ramah, ki jih je šola vzgojila v razumne in inteligentne delavce.

Ko je Slavček zapel nekaj lepih narodnih pesmi, je bila proslava zaključena. Množice so si ves dan ogledovale šolsko razstavo, ki je v pestrih barvah, diagramih in slikah prikazala razvoj domače šole ter umski in ročni napredek rudarskih sinov in hčera. Ob zaključku slavnosti je bila šolska mladina primerno obdarovana.

Sokolstvo

Lep sokolski praznik v Sevnici

Razvitje društvenega prapora in javen telovadni nastop

Radeče, 28. junija

Sokolsko društvo v Sevnici se je že delj časa pripravljalo na dostojno proslavo 30-letnice svojega obstoja in razvitje društvenega prapora. V ta namen se je naš trg praznično oblekel. Že v soboto so skoraj raz vseh hiš plapolale državne trobojnice. Vse je bilo očiščeno in okrašeno. Najlepše pa je bilo pred impozantnim Sokolskim domom, kjer je letno telovadišče nudilo s številnimi zastavami in emblemi ter bajno razsvetljavo praznično sliko. Ves prostor je bil okrašen z zelenjem in cveticami ter državnimi trobojnicami. Zelo lep vtis pa je napravila tribuna, kjer je bil prostor za kraljevega odposlanca polkovnika g. Liberata Defarja.

Na predvečer sokolskega praznika je bila na letnem telovadišču ob 9. slavnostna akademija, ki je pokazala bilanco celoletnega truda vseh sokolskih oddelkov. Ves prostor je bil obdan z bengaličnim ognjem in številnimi žarnicami in lampioni. Vmes pa so pokale rakete in petarde. Akademija se je pričela s štafetnim tekom, pri katerem je sodelovalo več društev iz Zasavja in drugih krajev. Zmago si je priborilo Sokolsko društvo iz Laškega, ki je prvo dospelo na cilj. Na drugem mestu je bilo društvo iz Sevnice, na tretjem iz Boštanja, na četrtem pa iz Rajhenburga.

Telovadna akademija se je pričela s prihodom meddruštvenih štafet z baklami. Takoj za tem je nastopila ženska deca v skupinskih vajah z loki, moška deca pa z vajama s puškami. Impozanten je bil pogled na skupinske vaje članov, ki so nastopili z železnim obročem, članice pa na gredi. Enako lepo je bilo videti člane z Murnikovo skupinsko vajo: »Morje Adrijansko« in »Naprej«. Vse vaje so se vršile ob reflektorski razsvetljavi s spremljevanjem domače gasilske godbe.

V nedeljo pa je bila pred javnim nastopom sokolska povorka, katere se je udeležilo 807 članov domačega društva, od katerih je bilo 44 vojakov z vodnim oficirjem, 22 starešinskih delegatov, ostali pa člani iz Radeč, Zidanega mosta, Loke, Rajhenburga, Senovega, Krškega, Brežic, Zagreba, Laškega, Rimskih Toplic, Hrastnika in Trbovelj ter celo z Bizeljskega. Bil je to pravi triumf sokolske ideje, ki je vsepovsod na pohodu.

Po povorki je najprej nastopila deca v narodnih nošah. Sestra Vutkovičeva je z njimi predvajala narodni ples. Na harmoniko pa je igral neki deček, ki je bil deležen tople pohvale in priznanja. Pod vodstvom vaditeljev br. Klemenca in Vutkoviča je nastopilo okoli 100 dece s prostimi vajami, z žensko deco pa je nastopila s. Zlata Cimperšek. Vsi so bili deležni vidnega priznanja in pohvale. Temu je sledila orodna telovadba, pri kateri se je zlasti odlikoval na drogu župni podnačelnik br. Zahrastnik iz Radeč pri Zidanem mostu. Nato so sledile proste vaje moškega in ženskega naraščaja, katerega sta vodila br. Šrol Franc in sestra Juvančeva. Nastopilo je okoli 150 naraščajnikov, ki so zelo lepo izvajali praške vaje. Nastopilo bi še mnogo več članov in naraščajnikov, pa je letni telovadni prostor za takšen javni nastop mnogo premajhen.

Slednjič je nastopil vod 39. pešpolka iz Celja pod vodstvom simpatičnega vodnika podporočnika, ki je bil deležen navdušenih ovacij. Vojaki so nastopili s prostimi vajami s puškami in nožem ter so želi največ aplavza in pohvale. Tem so sledili še člani in članice s praškimi prostimi vajami, katere so izvajali skoraj brezhibno.

Končno je br. načelnik Verk Drago iz »Jugotanina« pozval telovadce in ostale prisotne, da so zapeli narodno in državno himno »Bože pravde« in »Hej Slovani«. Sledil je trikratni »zdravo« državni zastavi in pozdrav kraljevemu odposlancu g. Liberatu Defarju.

Pri telovadnem nastopu je sodelovala trboveljska sokolska godba, kateri sta pomagali še prej pri povorki in akademiji domača sokolska in gasilska. Po telovadnem nastopu se je razvila ljudska veselica, ki je potekala pozno v noč v najboljšem razpoloženju.

Sevniški Sokol je s svojo akademijo in javnim telovadnim nastopom ter razvitjem društvenega prapora, katerima je prisostvoval odposlanec kralja Petra II., naslovesnejše proslavil 30 letnico svojega obstoja. Imeli smo res lep sokolski praznik, kakršnih je le malo v našem Zasavju. R. B.

Jeseniški Sokol ob 20-letnici Jugoslavije

Sokolsko društvo Jesenice je lepo proslavilo 20 letnico obstoja Jugoslavije. Jesenice so bile ta dan vse v zastavah. Ob 10.30 dopoldne so se na sokolskem letnem telovadišču začeli zbirati domači sokolski oddelki za slavnostno povorko. V zelo lepem številu so prikorakali z veliko državno zastavo na čelu javorniški Sokoli ter deputacije in pa odposlanci sokolskih društev Žirovnica, Blejska Dobrava in Radovljica. Ob 11. pa je izpred Sokolskega doma krenila povorka z veliko državno zastavo in 7 prapori ter sokolsko godbo na čelu. V povorki je bilo okoli 400 oseb. Na čelu 160 članov v slavnostnih krojih, od katerih je bila polovica z Jesenic. Povorka je šla po Prosvetni cesti, čez Lukmanov trg, Cojzovi, Kralja Petra in Gospo svetski cesti in čez Trg kralja Aleksandra in po Prešernovi cesti nazaj pred Sokolski dom.

Ob 15. se je na lepo okrašenem sokolskem telovadišču pričel javni nastop ob prisotnosti številnega občinstva. Na telovadišče so prikorakali vsi sokolski oddelki, ki so izkazali čast državni zastavi. Starešina Sokolskega društva Jesenice, br. dr. Maks Obersnel pa je v lepem govoru orisal težke boje in žrtve narodnih borcev za osvobojenje in zedinjenje našega naroda ter dolžnost sokolstva do naše velike in lepe domovine.

Sledil je savni telovadni nastop vseh oddelkov. Moška in ženska deca, ki je docela pokrila prostorno telovadišče, je lepo izvedla skupinske proste vaje in žela zaslužen aplavz. Sledila je telovadba na orodju. Zelo dober je bil ženski naraščaj na visoki gredi in člani na bradlji. Sledile so skupinske proste vaje moškega in ženskega naraščaja ter članov in članic, ki ki so bile izvedene odlično.

Po javnem nastopu sta se ob zvokih sokolske godbe na pihala in orkestra razvila v vseh prostorih Sokolskega doma prijetna zabava in ples.

Pred nastopom škofjeloškega Sokola

Škofja Loka, 29. junija.

Na prostranem letnem telovadišču škofjeloškega Sokola v Puštalu bo tudi letošnji nastop, ki se nanj naši bratje in sestre prav pridno pripravljajo. 10. julija bodo pokazali naši telovadeči oddelki uspehe svojih prizadevanj, pa tudi napredka pred očmi javnosti, ki sokolstvo ceni in mu ostaja zvesto v vseh preizkušnjah in v vseh časih. Letošnji nastop bo brez jubilejev, zgolj nastop, o katerem pa vemo, da bo zbral okrog sebe vse, kar čuti sokolsko. Tehnični odbor bo storil seveda vse, da bo prireditev tem lepša. Sokol hoče s svojim javnim nastopom pokazati, da je njegovo delo mnogo plemenitejše in možatejše od dela onih ljudi, ki mečejo našemu pokretu polena pod noge, od onih, ki bi vrlo želeli, da klecnemo na kolena. Nastopili bodo vsi oddelki naraščaja, dece in članstva. Nastop bo le popoldanski, pa svetujemo zato prijateljem loških planin, da obiščejo dopoldne naš Ljubnik, naše griče in holme, vse po svobodni volji, a popoldne da prihitite v Škofjo Loko na praznik naše domače sokolske družine. Vsak si lahko pripravi s posetom našega nastopa najlepši celodnevni izlet, ko pa ima naše mestece tako srečno lego, da vodijo pota od vseh strani vprav v njegovo naročje. Ako vam ni do planin, tedaj v kopališče! Topla voda, svež, čist zrak, sončenje, buffet — vse vam je na razpolago!

Ne pozabite torej na Škofjo Loko in pridite 10. julija na naše sokolsko slavje. Zdravo!

Smrt genijalnega slavista

V soboto je umrl na Dunaju sloveči slavist, profesor slovanske filologije Nikolaj Trubeckoj

V soboto zvečer je umrl na Dunaju po težki bolezni profesor slovanske filologije na dunajski univerzi Nikolaj Trubeckoj. Pokopali so ga v torek.

Točno pred 10 leti je dejal v Haagu na prvem mednarodnem lingvističnem kongresu slavni Meillet kažoč na Trubeckega: To je najbistroumnejša glava modernega jezikoslovja. To, kar je znal že takrat prečitati Meillet iz starejših publikacij Trubeckega, so zgovorno potrdila poznejša leta, ki so prinesla najboljša pokojnikova dela. Kot potomec kneževega rodu, enega najstarejših in najslavnejših, zastopanega v zgodovini ruske kulture po tolikih slavnih imenih, je bil rojen Nikolaj Trubeckoj leta 1889 v rodbini rektorja moskovske univerze Sergeja Trubeckega, slovečega filozofa in vodilnega reprezentanta naprednega moskovskega razumništva. Jezikoslovje in folklora sta ga zanimala že v zgodnji mladosti. že kot 15letnik je dopisoval s petrograjskim etnologom Bogorazom-Tanom o sorodnosti jezikov severovzhodnih sibirskih pokrajin. Njegova pisma so izdajala šolanega raziskovalca in ko je Tan pozneje v Moskvi zagledal golobradega dopisnika, ni hotel verjeti, da je deček pisal tako zrele razprave. Sloveči ruski folklorist in jezikoslovec Vsevolod Miller je kmalu spoznal genijalnega učenca in odpeljal ga je na Kavkaz študirat skoraj še neraziskovane jezike gorskih plemen.

Še pred univerzitetnimi študijami je priobčil Trubeckoj svoje prve narodopisne prispevke, na univerzi se je pa opetovano odlikoval kot odličen in obenem zelo kritičen učenec sloveče moskovske lingvistične šole. Svoje študije je dovršil v Leipzigu. Njegovo znanstveno obzorje je bilo zelo široko. Predavanja v moskovskih znanstvenih društvih, od leta 1915 pa na moskovski univerzi so odpirala pogled v presenetljiva odkritja mladega učenjaka na polju starogrškega oblikoslovja, iranistike, primerjalne slovnice kavkaških jezikov in še drugih panog folklore in jezikoslovja. Po pustolovskem potovanju po razburkanem Kavkazu je prišel Trubeckoj leta 1918 v Rostov na Donu, kjer je poučeval na univerzi in napisal obširno in pionirsko delo »Prehistorija slovanskih jezikov«. Prvič je tu dojel praslovanščino kot kompliciran dinamični proces, dosledno je apliciral na njo načela relativne kronologije in bistveno izpopolnil rekonstrukcijske metode. Tudi ta rokopis je uničila državljanska vojna in Trubeckoj je pozneje obnovil v evropskih slavističnih revijah samo odlomke tega dela. V začetku revolucije je zapustil Rusijo in se napotil v Sofijo, kjer je predaval na univerzi, obenem je pa napisal več jezikoslovnih razprav in kulturno zgodovinsko knjigo »Evropa in človeštvo«. Ta knjiga je bila prevedena v več jezikov in poleg poznejšega zbornika razprav Trubeckega »K problemu ruskega samospoznanja« je postala izhodišče samoniklega in intenzivnega evrazijskega ideološkega pokreta.

Po posredovanju Jagića, ki je kot eden prvih zapadnih učenjakov odkril genijalnost Trubeckega, je postal naslednik slavnega Jugoslovana na slavistični stolici dunajske univerze. Tudi tu je zelo plodno delal in objavil je več važnih prispevkov k zgodovinskemu glasoslovju ruščine, poljščine, polabščine in češčine. Leta 1928 se začenja novo razdobje v delu Trubeckega. V tem času je postal probojni teoretik na polju fonologije. Posvetil je fonološki problematiki razen mnogih temeljnih razprav v publikacijah Praškega slavističnega krožka ter v mednarodnih lingvističnih in psiholoških revijah tudi knjigi »Polabske študije« in »Ruska morfonologija«. Posebno v teh delih se nam pokaže vsa prodorna in tvorna moč učenjakovega duha. Na polju fonologije je bil ustvaril še mnogo, ča ga ni prehitela smrt. Kakor več generacij njegovih prednikov je tudi njega pobrala zahrbtna srčna bolezen. Tako je zapustil od svojih široko zajetih »Temeljev fonologije« samo prvi zvezek, skoraj že pripravljen za tisk. Samo ogrodje je ostala tudi krasna in drzna preosnova staroslovanske slovnice. Tudi problema praindoevropskega jezika ni mogel proučiti do dna, ker ga je prehitela smrt. Toda že s tem, kar je ustvaril njegov veliki duh, si je postavil v znanstvenem svetu trajen spomenik.

Svetilka s smrtnimi žarki

V Ameriki je spravila znana družba Westinghouse Electric Company v promet novo posebno svetilko, ki kot udoben in cenen pripomoček ubija v bolnicah, trgovinah z živili, po hlevih itd. bakterije. Ta svetilka namreč razširja žarke take valovne dolžine (okrog 0.004), da učinkujejo kot strupen plin na razne bolezni povzročajoče bakterije, plesni in drugo. Tudi taki nevarni mikrobi, kakor so recimo tifuzni bacili, poginejo v nekaj sekundah, če jih zadenejo žarki iz te svetilke.

Svetilka sama ima obliko dolge cevi, izdelane iz posebnega stekla in je napoljena s hlapi živega srebra skupaj z redkima plinoma neonom in argonom. Električnega toka porabi zelo malo, komaj desetino toliko kakor navadna električna žarnica. V bankah in drugih javnih uradih lahko namestimo to svetilko pri okencu tako, da nastaja žareča pregrada med uradnikom in stranko. Tako je uradnik zavarovan pred okuženjem z raznimi od zunaj prenešenimi bacili. V živalskih in drugih trgovinah se rabi ta žarnica za steriliziranje prodajnega blaga. Posebno važno vlogo pa igra ta svetilka v bolnicah pri operacijah, kjer se sterilizira z njeno pomočjo zrak in seveda tudi medicinski instrumenti.

Iz Laškega

— **Kopalna sezona** je na višku, mlado in staro se sveži v hladnih valovih. Kronika te sezije pa je obenem bogata na žrtvah, ki jih zahtevajo vsako leto vode. Kot prvo žrtev si je izbrala Savinja letos 14-letnega Vekoslava Celinška iz Strenskega. Celinšek se je kopal v nedeljo popoldne v reki pri Šmarjeti. Nevešč plavanja se je oddaljil preveč od brega ter zašel v približno 6 m globok tolmun in se začel potapljati. Z njim sta bila njegov 11-letni bratec Edvard ter 12-letni Vorina Franc, ki mu pa žal nista mogla pomagati, ker tudi nista vešča plavanja. Nesrečni deček je izginil pod vodo. Njegovo truplo so našli šele čez 2 uri in bi bil seveda vsak reševalni poskus brezuspešen. Simpatični mladenič je bil sin železničarja ter je dovršil letos I. gimnazijski razred v Celju.

— **In zopet cestna nezgoda.** Ženerjev mesarski pomočnik Ludvik Užmah iz Rečice se je odpeljal v nedeljo popoldne s kolesom proti domu. Pred Šketovo hišo se je slučajno ustavil ter stopil s kolesa. Tisti trenutek pa je zavil od sosednje hiše avtomobil g. P. naravnost proti njemu ter ga podrl. Užmaha, ki ima zlomljeno desno nogo, je odpeljal g. P. sam v celjsko bolnico.

H. E. REYBAUDOVA: 13

OSVETA

ROMAN DEKLIŠKEGA SRCA

Nesrečna novinka je poskušala skraja obrniti se na boga, uklonila se je temu spokornemu življenju in hotela je pozabiti na svet, od katerega je bila za vedno ločena. Toda vsa njena duša se je upirala tej žrtvi, ni mogla zadušiti v sebi upornih spominov, ki so jo preganjali tja do stopnic oltarja, v tišino njenega nočnega bedenja in v njene molitve. Proti njeni volji se je dramilo v njenem srcu nejasno upanje in nejasne želje. Upala je, da se bo ta duševni boj končal, ko jo bodo nepreklicno zvezale samostanske zaobljube. Čez leto dni jih je pogumno položila. Toda namestu, da bi se pomirila, je takoj zapadla obupu in grozi pred samo seboj. Prosila je, klicala smrt in stoječ pri ozkem okencu svoje samostanske celice je večkrat zrla v grozni izkušnjavi na globoko vodo, tekočo ob samostanskem zidu. Vrgla bi se bila v njo brez strahu, da bo njena duša pogubljena.

Tako sta minili dve leti.

Svet je bil pozabil na dono Terezo, nikoli se ni izgovorilo njeno ime v rodbini Vasconcellov. Vzlic temu je bilo pa znano v Valenciji, da živi zelo spokorno življenje v nekem samostanu, v okolici Madrida in da je sprejela kot redovnica ime Frančiška. Dona Beatrix je preživela nesrečo svoje ljubljene hčere samo za nekaj mesecev, don Antonio de Guevara se je bil dal ubiti na Portugalskem, a kanonik je bil tudi že mrtev.

Vendar sta se pa še spominjala done Tereze dva človeka in pogosto sta govorila o nji. To sta bila Paco Rosales in njegov prijatelj Tovalito. Paco je še vedno posedal pred cerkvijo Matere božje, ni pa bil več tako zadovoljnega srca kakor prej. Ni se zmenil za to, kaj se godi v cerkvi, le mimoidočim je malomarno nastavljal roko. Drugi berač ni imel več veselega obraza, čeprav je pogled na njegovo pohabljeno telo vzbujal globoko sočutje usmiljenih src in čeprav je imel večkrat poln mošnjiček denarja, ne da bi se bil kaj prida trudil.

Ko sta nekega večera poštela pod kupom cunj v skednju, kjer sta skupaj spala, poln mošnjiček blestečih cekinov, je Paco Rosales vzdihnil, rekoč:

— Hvala bogu in Devici Mariji, ko umrjeva, bo za kaj kupiti sveče. Ne mislim, da se bom mogel kdaj v življenju veseliti teh lepih prihrankov. Skoraj že dve leti leži to na meni liki kamen in neprestano vidim pred očmi one žalostne dogodke v dominikanski cerkvi...

— Bog naj kaznuje izdajalca, ki je zapeljal to mlado dekle!

— Da, a nama naj odpusti deleš, ki sva ga nedvomno imela pri njeni nesreči. Morali bi jo pustiti, da bi se poročila z donom Alonzom.

— To bi bil zakon na levo roko. Prej ali slej bi jo bil zapustil.

— Pa naj bi jo bil. Imela bi bila vsaj dovolj časa za pokoro in odpuščanje svojega greha. Težja usoda je ni mogla zadeti. Pravijo, da živi v samostanu kakor svetnica. Midva bi se morala napotiti k Devici Mariji Guadalupski in prositi jo spotoma, da bi za naju molila. To bi olajšalo mojo vest.

Tovalito je položil roko na nož za pasom in dejal zamolklo: — Moja vest ne bo čista, dokler se ne osvetim za njeno in za svojo nesrečo.

— Mar misliš, da se ti bo dvakrat ponudila prilika za tako osveto! Če bi bil zasadil nož pod rebra, ko je bilo treba, bi ne bila motena poroka done Tereze, vzela bi bila dona Antonia de Guevara, a don Alonzo bi bil že davno v vicah...

— Prav praviš. Toda sam bog je vedel, kaj se bo zgodilo.

— Po toči zvoniti je prepozno, — je menil Paco Rosales. — Jutri prižgem svečo sv. Frančišku Asiškemu, da bi mi vdahnil srečno misel.

Čez nekaj dni sta vzela oba berača popotni palici in klobuka širokih krajevcev. V veliko vzpodbudo vsem sta izjavila, da sta se namenila na božjo pot k Devici Mariji Guadalupski.

Na pot sta krenila oblečena tako, da nista mogla vzbujati skomin tolovajev, ki jih je bilo takrat kakor zdaj v Španiji vse polno. Vzlic temu sta pa imela pod svojimi cunjami več denarja, nego ga je bilo treba, da bi se oblekla lepše od mnogih beračev. Tako sta prehodila kraj Mancha, del Nove Kastilije in nekega krasnega aprilskega jutra sta prispela v okolico mesta Vilamanrica.

Paco Rosales je hodil vse svoje življenje po samostanih in tako mu ni bilo težko zaviti v samostan reda sv. Frančiška. Toda v njem živeče redovnice niso imele nobenega stika z zunanjim svetom in niso sprejemale kakor po drugih samostanih množic pobožnih in pobožnjakarjev, prihajajočih k mrežam govorilnice kupovat voščena božja jagnjeta in pripovedovat spletke o svojih bližnjih. Njihov miloščinar je bil stari kapucin, ki je prihajal dan za dnem precej daleč, da jim je maševal, za upravitelja so pa imele drugega pobožnega moža, čigar strogost je vzdrževala najstrožjo disciplino v čredi, poverjeni njegovi skrbi.

Paco Rosales je začel po svoji stari navadi prositi vbogajme pri glavnih vratih. Ker njegove mile prošnje niso nikogar priklicale, se je opogumil in ponižno potegnil za zvonec. Čez četrt ure se je prikazal zgubani obraz sestre vratarice pri okencu; toda brž ga je zopet zaprla, čim je zagledala moški obraz.

Človek bi mislil, da ni žive duše v tem domu, čigar črne stene so se zrcalile v mirni gladini reke. Tam je vladala grobna tišina, samo šumenje vetra in vode se je čulo v tej samoti.

— Pojdiva, — je dejal Paco Rosales, — tu nocoj ne bova dobila večerje.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani